

قانون امور گمرکی (متن کامل)

FNX SHIPPING CO

شرکت بازرگانی و خدمات بار هوایی ققنوس تجارت خاورمیانه

قانون امور گمرکی

بخش اول – تعاریف، سازمان و کلیات

فصل اول – تعاریف

ماده 1- مفاهیم اصطلاحات گمرکی به کار برده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا میشود مگر این که در بندهای ذیل یا در سایر مواد این قانون از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد:

الف – اظهار کالا: بیانیهای کتبی یا شفاهی است که براساس مقررات این قانون اظهارکننده، رویه گمرکی مورد نظر خود را درباره کالا مشخص میکند و اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات گمرکی را ارائه میدهد.

ب – اظهارکننده: صاحب کالا یا نماینده قانونی او است که کالا را برابر مقررات این قانون به گمرک اظهار میکند. در اظهار الکترونیکی صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به استناد گواهی رقومی

(دیجیتالی) تأیید شده از مراکز مجاز صدور گواهی مذکور به عنوان صاحب کالا یا نماینده قانونی اظهارکننده شناخته میشود.

پ - اظهارنامه اجمالی: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل، فهرست کلی محمولاتی که باید تخلیه و یا بارگیری شود را هنگام ورود و یا خروج وسیله نقلیه از کشور اعلام مینماید.

ت - اماکن گمرکی: انبارها، باراندازها، اسکله‌ها، فرودگاهها، ایستگاههای راه آهن، محوطه‌ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات گمرکی استفاده میشود. این اماکن میتواند انبارهای گمرکی، انبارهای اختصاصی و سردخانه‌های عمومی باشد.

ث - ترخیص: خروج کالا از اماکن گمرکی پس از انجام تشریفات گمرکی مربوط است.

ج - ترخیصیه: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل (کریر و فورواردر) پس از احراز هویت، بلامانع بودن انجام تشریفات گمرکی توسط گیرنده کالا را به گمرک اعلام مینماید.

چ - تشریفات گمرکی: کلیه عملیاتی است که در اجرای مقررات گمرکی انجام میشود.

ح - تضمین: وجه نقد، ضمانتنامه بانکی و بیمه‌نامه معتبری است که برای اجرای الزامات مندرج در مقررات گمرکی نزد گمرک سپرده میشود.

خ - تعهد: قبول الزام کتبی یا الکترونیکی که شخص را در برابر گمرک برای انجام یا عدم انجام عملی ملزم میکند.

د - حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (4%) ارزش گمرکی کالا

به اضافه سود بازرگانی که توسط هیأت وزیران تعیین میگردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسؤول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق میگیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمیشود.

ذ - حمل یکسره: ورود کالا به اماکن گمرکی و خروج کالا از اماکن مذکور بدون تخلیه و تحویل در این اماکن با رعایت مقررات این قانون است.

ر- روز اظهار: زمانی که اظهارنامه امضاء شده به ضمیمه اسناد مربوطه توسط اظهارکننده به صورت دستی یا رایانه‌ای به گمرک ارائه میشود و شماره دفتر ثبت اظهارنامه به آن اختصاص می‌یابد.

ز- سازمان جهانی گمرک (شورای همکاری گمرکی): سازمان بین‌المللی بین‌الدولی که براساس کنوانسیون مورخ 24/9/1329 هجری شمسی مطابق با 15 دسامبر 1950 میلادی ایجاد گردیده است و کشور ایران در اسفند ماه سال 1337 هجری شمسی به آن پیوسته است.

ژ- سامانه (سیستم) هماهنگ‌شده: توصیف و کدگذاری کالا براساس کنوانسیون بین‌المللی سامانه هماهنگ شده توصیف و نشانه‌گذاری (کدگذاری) کالا مورخ 14 ژوئن 1983 میلادی که به تصویب شورای همکاری گمرکی رسیده و جمهوری اسلامی ایران براساس ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون یاد شده مصوب 20/6/1373 هجری شمسی، به آن پیوسته است.

س - شرکت حمل و نقل بین‌المللی: شخص حقوقی که به موجب مقررات قانونی، مجاز به انجام عملیات حمل و نقل بین‌المللی است.

ش - صاحب کالای تجاری: شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهرونی و صحت امضاء واگذارنده از طرف مقام صلاحیتدار گواهی شده باشد.

ص - قلمرو گمرکی: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون امور گمرکی اعمال میشود.

ض - کالای تجاری: کالایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش صادر یا وارد میگردد اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات اعم از تولیدی، تفکیک و بسته‌بندی به فروش برسد.

ط - کالای داخلی: کالایی که در قلمرو گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است.

ظ - کالای گمرک‌نشده: کالایی که تحت نظارت و کنترل گمرک است ولی تشریفات گمرکی آن به طور کامل انجام نشده است.

ع - کالای مجاز: کالایی که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.

غ - کالاي مجاز مشروط: کالايي که صدور يا ورود آن نیاز به کسب موافقت قبلي يك يا چند سازمان دولتي دارد.

ف - کالاي ممنوع: کالايي که صدور يا ورود آن بنا به مصالح ملي يا شرع مقدس اسلام به موجب قانون ممنوع است.

ق - کنترلهای گمرکي: اقداماتي که توسط گمرک به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکي انجام میشود.

ک - مرجع تحویل گیرنده: شخص حقوقي که به موجب قانون يا قراردادهای متکي به قانون مسؤولیت تحویل و نگهداری کالاهای مربوط به عموم اشخاص را که تشریفات گمرکي آن انجام نشده است در اماکن گمرکي برعهده دارد. این اصطلاح شامل سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی نیست.

گ - مقررات گمرکي: قوانین و مقررات اعم از آیین نامه های اجرائی، دستورالعملها و بخشنامه هایی که نظارت یا اجرای آن به گمرک واگذار گردیده است.

ل - هزینه های انجام خدمات: وجوهي که در قبال انجام خدماتي از قبیل هزینه اشعه ایکس (ایکس ري)، مهر و موم، پلمب، باربري، انبارداری در اماکن گمرکي، آزمایش و تعرفه بندي، مراقبت، بدرقه، توزین کالا و خدمات فوق العاده دریافت میشود و شرایط، ضوابط و مصادیق آن متناسب با خدمات انجام شده تعیین می گردد.

فصل دوم - اهداف، وظایف و سازمان گمرک جمهوری اسلامی ایران

ماده 2- گمرک جمهوری اسلامی ایران سازمانی دولتي تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است که به عنوان مرزبان اقتصادی کشور نقش محوري و هماهنگ کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور دارد و مسؤول اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امور گمرکي و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکي و مالیاتهای مربوطه و الزامات فني و تسهیل تجارت است. گمرک جمهوری اسلامی ایران برای انجام وظایف قانونی خود، سطوح واحدهای اجرائی مورد نیاز را بدون رعایت ضوابط و تقسیمات کشوري و ماده (30) قانون مدیریت خدمات کشوري، متناسب با حجم و نوع فعالیتها تعیین می نماید. تشکیلات گمرک و واحدهای اجرائی متناسب با وظایف و مأموریتهای محوله توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران تهیه میشود و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به

تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

گمرک جمهوری اسلامی ایران شامل ستاد مرکزی گمرک ایران و گمرکهای اجرائی است.

ماده 3- وظایف و اختیارات گمرک ایران به شرح ذیل است:

الف - اعمال سیاستهای دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا

ب - تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی توسط گمرک ایران

پ - انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده قانونی وی و بررسی اسناد ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتی یا استرداد اضافه دریافتی

ت - کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور

ث - اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و پیلهوران

ج - اعمال مقررات گمرکی درباره معافیتها و ممنوعیتها در بخشهای صادرات قطعی، صادرات موقت، واردات قطعی، واردات موقت، کران بری (کابوتاژ)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپای مرزی، فروشگاههای آزاد، بسته‌ها و پیکهای سیاسی و پست بین‌الملل

چ - اجرای قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق گمرکی، کالاهای متروکه و ضبطی

ح - پیش‌بینی و فراهم نمودن زیرساختهای مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه‌ها، رویه‌ها و روشهای نوین همچون پنجره واحد در فعالیتهای گمرکی

خ - جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا

د - بررسی و شناخت موانع نظام گمرکی و برنامه‌ریزی درجهت رفع آنها

ذ - اظهار نظر درباره پیشنویس طرحها، لوایح، تصویبنامه‌های

مرتبط با امور گمرکی

ر- اتخاذ روشهای مناسب جهت هدایت و راهبري دعاوي حقوقي و قضائي در رابطه با امور گمرکی

ز- آموزش کارکنان و نظارت و انجام بازرسي اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصيرات اداري آنان

ژ- بازرسي از واحدهاي اجرائي گمرکی و نظارت بر عملکرد آنها و ساماندهي کمی و کیفي مبادي ورودی و خروجي

س- رسیدگی و حل اختلافات ناشي از اجرائي قانون و مقررات گمرکی في مابین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه

ش- گسترش ارتباطات بین المللي، انعقاد تفاهمنامه و موافقتنامه هاي گمرکی دو یا چندجانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمانهاي بین المللي و گمرکی با رعایت اصل هفتاد و هفتم (77) قانون اساسي و قوانین مربوطه

ص- رعایت توصیه هاي سازمان جهانی گمرک، قراردادهاي بازرگاني و توافقنامه هاي منعقدہ یا پایا پای در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه

ض- رعایت مفاد قانون اجرائي سیاستهاي کلي اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسي به منظور واگذاري امور غیرحاکمیتی گمرکی به بخشهاي خصوصي و تعاوني

ط- استفاده از فناوريهاي نوین و تجهیز اماکن گمرکی به ابزارهاي پیشرفته جهت افزایش کارايي و بهبود انجام تشریفات گمرکی

ظ- تمهيدات لازم برای تسهیل امور تجاري، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا

ع- تسهیل فرآیندهاي گمرکی با هدف توسعه گردشگری

غ- انجام سایر وظایف گمرکی به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات

ماده 4-

الف- رئیس کل گمرک ایران از سوی وزیر امور اقتصادی و

دارايي منصوب ميشود و به عنوان بالاترين مقام اجرائي گمرک در چهارچوب قوانين و مقررات قانوني مربوطه، اداره امور گمرک، پيشنهاده تشکيلات و بودجه، استخدام، عزل و نصب کارمندان، نقل و انتقال آنان از واحدی به واحد ديگر، نمايندگي گمرک در کليه مراجع قانوني و حقوقي باحق توکيل به غير و ارجاع به داوري در موارد لزوم و اعمال نظارت برحسب اجرائي وظيف محوله به گمرک را زير نظر وزير امور اقتصادي و دارايي برعهده دارد. همچنين وي همتراز مقامهاي موضوع بند (د) ماده (71) قانون مديريت خدمات کشوري است.

ب - معاونان گمرک بنا به پيشنهاده رئيس کل گمرک ايران و تأييد وزير امور اقتصادي و دارايي با حکم رئيس کل گمرک ايران منصوب مي شوند.

پ - کارکنان گمرک از نظر مقررات استخدامي مشمول قانون مديريت خدمات کشوري و اصلاحات بعدي آن ميشوند و با عنايت به ويژگيهاي خاص و اهميت و مسؤوليتهاي مشاغل گمرک و تأثير آن بر وصول درآمدها، از امتياز جداول حق شغل موضوع ماده (65) قانون مذکور باضريب (2/1) برخوردارند. گمرک ميتواند براي تأمين نيروي انساني واحدهاي اجرائي نسبت به جابه جايي نيروهاي انساني با توجه به مدارک تحصيلي و تجارب و تخصص آنان براي تصدي پستهاي سازماني اقدام نمايد.

بار مالي اضافي ناشي از اجرائي اين قانون از محل درآمدهاي حاصل از اين قانون تأمين ميگردد.

فصل سوم - کليات

مبحث اول - حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات

ماده 5 - حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات بدون توجه به نو يا مستعمل بودن کالا طبق مأخذ مقرر، به ترتيب به وسيله گمرک يا اشخاص ارائه دهنده خدمت به پول رايج ملي وصول ميشود.

تبصره 1- در احتساب جمع وجوهي که گمرک براي انجام تشريفات گمرکي وصول ميکند کسر يك هزار (1000) ريال، معادل يك هزار (1000) ريال محسوب ميشود.

تبصره 2- صاحب کالا مسؤول پرداخت حقوق ورودی، هزینه‌های انجام خدمات و جریمه‌های متعلق به ترخيص است.

تبصره 3- مصادیق و نحوه اخذ هزینه خدمات با رعایت مقررات قانونی در آییننامه اجرائی این قانون مشخص می‌گردد.

ماده 6- واردات قطعی کالا مستلزم پرداخت حقوق ورودی متعلقه است. گمرک می‌تواند کالای متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی را مشروط بر این‌که جنبه تجاری نداشته باشد با تعهد مسؤولان مالی سازمان مربوطه با تعیین مهلت و کالای متعلق به سایر اشخاص را با اخذ ضمانتنامه بانکی و تعیین مهلتی که حداکثر بیش از یکسال نباشد برای پرداخت حقوق ورودی به‌طور قطعی ترخیص کند.

تبصره 1- افزایش حقوق ورودی شامل کالای موجود در اماکن گمرکی نیست.

تبصره 2- درآمدهای موضوع این قانون با رعایت حکم ماده (160) به حسابی که ازسوی خزانه‌داری کل کشور تعیین و توسط گمرک ایران اعلام می‌شود واریز می‌گردد. گمرک مکلف است در قبال دریافت هرگونه وجه، رسید آن را به پرداخت‌کننده تسلیم نماید.

ماده 7- کالای موجود در گمرک، وثیقه پرداخت کلیه وجوه متعلقه به آن کالا و سایر بدهیهای قطعی صاحب کالا بابت وجوهی است که وصول آن به موجب قانون برعهده گمرک است. گمرک قبل از دریافت یا تأمین وجوه مذکور نمی‌تواند اجازه تحویل و ترخیص کالا را بدهد.

ماده 8- گمرک مجاز است هرگونه مطالبات قطعی خود ناشی از اجرای این قانون را از اشخاص به سازمان امور مالیاتی اعلام نماید تا سازمان مذکور آن را براساس قانون مالیاتهای مستقیم و آییننامه اجرائی و اصلاحیه‌های بعدی آن وصول کند.

مبحث دوم - فناوری اطلاعات و ارتباطات

ماده 9- گمرک موظف است امکانات به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات را با رعایت قوانین تجارت الکترونیک و مدیریت خدمات کشوری در اجرای وظایف خود فراهم آورد.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون آییننامه گمرک الکترونیکی را با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه کند و به تصویب هیأت وزیران برساند.

مبحث سوم - تضمین

ماده 10- به استثناء هزینه انجام خدمات که بلافاصله وصول میشود، میزان تضمین اخذ شده برای وصول حقوق ورودی برای کالاهای مجاز معادل حقوق ورودی متعلقه و برای سایر کالاها معادل حقوق ورودی متعلقه به علاوه نصف تا سه برابر ارزش کالا است که حسب مورد توسط گمرک تعیین میشود.

مبحث چهارم - تشریفات و کنترل‌های گمرکی

ماده 11- به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی، کلیه کالاهایی که به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج میشود، مشمول تشریفات و کنترل‌های گمرکی با استفاده از شیوه‌هایی مانند مدیریت خطر، بازرسی‌های منظم یا اتفاقی، به‌کارگیری تجهیزات و شیوه‌های نوین بازرسی، روش‌های مبتنی بر حسابرسی و در موارد استثنائی بدرقه یا مراقبت است.

ماده 12- به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی در مبادی ورودی و خروجی، نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول سایر کنترل‌ها موظفند تحت نظارت گمرک اقدام نمایند. سایر کنترل‌ها مانند بازرسی‌های پزشکی، دامپزشکی، گیاهی، استانداردهای فنی و کیفیت باید به‌صورت هماهنگ و تحت نظارت گمرک ساماندهی شود. برخی از این کنترل‌ها به‌منظور تسهیل تجارت بین‌المللی می‌تواند با هماهنگی قبلی به گمرک واگذار شود یا در مکان دیگری به تشخیص گمرک صورت گیرد.

وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسؤول این کنترل‌ها باید به‌منظور انجام سریع وظایفشان امکانات و تسهیلات لازم را فراهم نمایند.

مبحث پنجم - الزامات سامانه (سیستم) هماهنگ شده

ماده 13- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اصلاحات مربوط به سامانه هماهنگ شده توصیف و کدگذاری کالا، یادداشتهای توضیحی آن و اصلاحات بعدی را در قالب آیین‌نامه پیشنهاد نماید و به تصویب هیأت‌وزیران برساند و اصلاحات مزبور را در روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی و در تارنمای (وبسایت) اختصاصی گمرک درج کند.

تبصره - در صورتی که اصلاحات مزبور در مآخذ حقوق ورودی مؤثر باشد، کالای موجود در گمرک و کالایی که قبل از اعلام آگهی برای آن گشایش اعتبار شده یا بارنامه حمل برای آن صادر گردیده است مشمول مآخذ کمتر میشود.

مدت زمان رسیدن کالای بارنامه در آیین‌نامه این قانون تعیین می‌گردد.

بخش دوم - ارزش‌گذاری و قواعد مبدأ

فصل اول - ارزش کالا

مبحث اول - ارزش کالای ورودی (وارداتی)

ماده 14- ارزش گمرکی کالای ورودی در همه موارد عبارت است از ارزش بهای خرید کالا در مبدأ به اضافه هزینه بیمه و حمل و نقل (سیف) به اضافه سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا ورود به اولین دفتر گمرکی تعلق می‌گیرد که از روی سیاهه خرید یا سایر اسناد تسلیمی صاحب کالا تعیین می‌شود و براساس برابری نرخ ارز اعلام شده توسط بانک مرکزی در روز اظهار است.

تبصره 1- در تعیین ارزش گمرکی موارد ذیل، در صورت پرداخت افزوده می‌شود:

الف - حقوق مالکیت معنوی

ب - هزینه‌های طراحی و مهندسی در سایر کشورها

پ - ظروف و محفظه‌ها

ت - مواد، قطعات و تجهیزات به‌کار رفته در تولید کالای وارده و تأمین‌شده توسط خریدار

ث - هر بخش از عواید فروش مجدد و عواید واگذاری تعلق‌گرفته به فروشنده به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم

تبصره 2- چنانچه ارزش گمرکی کالای ورودی از قیمت مندرج در اسناد ارائه شده متمایز باشد، شامل هزینه‌ها یا موارد زیر نمی‌شود:

الف - هزینه ساختن، نصب کردن، سوار کردن، نگهداری یا کمک فنی در مورد کالاهایی مانند دستگاه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی پس از ورود آنها

ب - هزینه حمل و نقل پس از ورود کالا

پ - هزینه سود متداول ناشی از تأمین مالی خرید کالای وارده

توسط فروشنده یا شخص ثالث

ت - هزینه اقدامات خریدار خارج از شرایط انجام معامله، مانند فعالیتهای بازاریابی برای کالا

ث - حق تکثیر و تولید داخلی کالای وارده

ج - ارزش یا هزینه اطلاعات و دستورالعملهای ضبط شده در نرم افزار یا روی حاملین اطلاعات مانند دیسکت، لوح فشرده و مشابه آن برای استفاده در رایانه؛ در این موارد ارزش حامل خام محاسبه میشود.

تبصره - «اطلاعات و دستورالعملها» شامل ضبطهای صدایی، سینمایی، ویدئویی، نرم افزارهای تجاری و همچنین «حاملین اطلاعات» شامل مدارهای مجتمع، نیمه هادیها و وسایل مشابه از این حکم مستثنی است.

ماده 15- هرگاه از طرف صاحب کالا سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشده باشد یا ارزش مندرج در اسناد تسلیمی صاحب کالا به استناد دلایل و مدارک قابل قبول مورد پذیرش گمرک نباشد، ارزش کالا بر مبنای یکی از روشهای ذیل تعیین میشود:

الف - سوابق ترخیص کالای مثل همزمان از همان کشور مبدأ

ب - سوابق ترخیص کالای مشابه همزمان از همان کشور مبدأ

پ - قیمت فروش همان کالا در بازار داخلی پس از تعدیلهای لازم

ت - ارزش محاسباتی بر مبنای عوامل متشکله

ث - ارزشگذاری کالا بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در به کارگیری روشهای فوق الذکر

تبصره - رعایت تقدم و تأخر در به کارگیری روشهای فوق الزامی است و فقط در صورت درخواست واردکننده، ترتیب کاربرد روشهای سوم و چهارم قابل جابه جایی است.

شرایط و مقررات اجرای این ماده در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین میشود.

مبحث دوم - ارزش گمرکی کالای صدوری (صادراتی)

ماده 16- ارزش گمرکی کالای صدوری، عبارت است از قیمت فروش کالا برای صدور به اضافه هزینه بیمه، باربری و حمل و نقل و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می‌گیرد و از روی سیاهه و اسناد تسلیمی صادرکننده تعیین می‌گردد. در صورت عدم ارائه اسناد و یا نامتناسب بودن ارزش اظهار شده به دلایل مستند، گمرک ارزش کالای صدوری را با استعلام از مراجع ذی‌ربط و براساس قیمت عمده‌فروشی آن در بازار داخلی به اضافه هزینه‌هایی که تا خروج از قلمرو گمرکی به آن تعلق می‌گیرد تعیین می‌نماید.

تبصره - تشخیص نامتناسب بودن ارزش گمرکی مانع از صدور کالا نیست و گمرک می‌تواند با اخذ تعهد، رسیدگی به ارزش را به بعد از صدور موکول نماید مگر در مواردی که صادرات کالا منوط به پرداخت عوارض صادراتی بر مبنای ارزش کالا باشد.

فصل دوم - قواعد مبدأ

ماده 17- کشور مبدأ کالا کشوری است که کالا در آن تولید یا ساخته و به منظور اعمال اهداف تعرفه‌ای گمرکی، محدودیتهای مقداری یا هر اقدام دیگر مرتبط با امر تجارت در آن، به کار گرفته می‌شود. قواعد مبدأ براساس ضوابط سازمان تجارت جهانی و مورد تأیید شورای همکاری گمرکی در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.

تبصره - مرجع صدور گواهی مبدأ در ایران اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است.

بخش سوم - تشریفات قبل از اظهار

ماده 18- شرکتهای حمل و نقل موظفند هنگام ورود وسیله نقلیه به قلمرو گمرکی، دو نسخه اظهارنامه اجمالی تنظیم و به هر یک از آنها نسخه‌ای از فهرست کل بار و در صورت نیاز، بارنامه‌های (راهنامه‌های) هر ردیف از فهرست کل بار را ضمیمه و به گمرک و مرجع تحویل‌گیرنده کالا تسلیم کنند و در صورت خالی بودن وسیله نقلیه، اظهارنامه اجمالی با تصریح بر خالی بودن تسلیم نمایند. اظهارنامه اجمالی باید به زبان فارسی و طبق نمونه‌ای که گمرک ایران با هماهنگی مراجع تحویل‌گیرنده تهیه می‌نماید، بدون حک و اصلاح و قلم‌خوردگی تنظیم گردد.

تبصره 1- مسؤولیت شرکتهای حمل و نقل به هنگام تنظیم و تسلیم اظهارنامه اجمالی از نظر محتویات بسته‌های آکبند محدود به مندرجات

بارنامه‌های مربوطه است. بارگنج‌های (کانتینرهای) بارگیری و مهروموم شده از طرف فرستنده کالا در حکم بسته آکبند تلقی می‌گردد.

تبصره 2- مقررات این ماده شامل کالاهای ورودی از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به قلمرو گمرکی نمی‌گردد.

ماده 19- تخلیه کالا در اماکن گمرکی موکول به موافقت گمرک است. مرجع تحویل‌گیرنده باید قبل از تخلیه کالا هماهنگی لازم را با گمرک به عمل آورد.

تبصره - ترتیبات نظارت بر تخلیه و نحوه فهرست‌برداری، پذیرش، تحویل، چیدمان، ثبت دفاتر و تنظیم صورتمجالس و چگونگی تسویه محمولات وسیله نقلیه و ترتیب تحویل و تحول کالا به انبارهای گمرکی در آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

ماده 20- هرگاه شرکت حمل و نقل بعد از تسلیم اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) ضمیمه آن، اظهارنامه و فهرست کل بار دیگری در تغییر و اصلاح آن یا تکمیل اظهارنامه قبلی به گمرک و مرجع تحویل‌گیرنده بدهد در صورتی که قبل از شروع به عملیات تخلیه تسلیم شده باشد فهرست کل بار و اظهارنامه اصلاحی یا تکمیلی مذکور پذیرفته می‌شود.

تبصره - در صورتی که موارد اصلاح در ارتباط با نوع کالا و تعداد بسته نباشد گمرک بعد از تخلیه و قبل از صدور ترخیصیه نیز اظهارنامه و فهرست کل بار اصلاحی یا تکمیلی مذکور در این ماده را می‌پذیرد.

ماده 21- هرگاه در موقع تحویل قطعی محمولات وسیله نقلیه به مرجع تحویل‌گیرنده و تطبیق آن با مندرجات اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار ضمیمه آن اختلافاتی از حیث تعداد بسته‌های تحویلی مشاهده شود، بلافاصله مراتب در صورتمجلسی به امضاء نماینده شرکت حمل و نقل و مأموران مرجع تحویل‌گیرنده و نظارت گمرک می‌رسد. در مورد این اختلاف با شرکت حمل و نقل طبق ماده (104) این قانون رفتار می‌شود.

تبصره - بارگنج‌هایی که در مقصد بارنامه به‌عنوان چند محموله‌ای (LCL) اظهار اجمالی و تحویل مرجع تحویل‌گیرنده می‌شود، با درخواست شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی دارنده ترخیصیه کلی و ارائه بارنامه‌های تفکیکی (HBL)، بارگنج در محل تخصیص‌یافته تخلیه

میشود. سپس قبض انبار تفکیکی صادر و در صورت عدم تطبیق تعداد بسته‌ها در هر بارنامه با بسته‌های تخلیه شده، مقررات این ماده اعمال می‌گردد.

ماده 22- تمام وظایفی که به موجب این قانون برعهده شرکتهای حمل و نقل است می‌تواند به وسیله نمایندگی مجاز آنها نیز انجام شود و در این صورت نماینده مزبور تمام مسؤولیتهای گمرکی، بندری و فرودگاهی مربوطه را برعهده دارد.

بخش چهارم - نگهداری کالا در اماکن گمرکی

فصل اول - انبارهای گمرکی و مسؤولیت نگهداری کالا

مبحث اول - انبارهای گمرکی

ماده 23- منظور از انبارهای گمرکی اعم از انبار مسقف، غیرمسقف و محوطه، اماکنی است که برای نگهداری کالاهای ورودی و صدور تأسیس و توسط مراجع تحویل‌گیرنده کالا اداره می‌شود. هر جا ضرورتهای تجاری ایجاب نماید گمرک اجازه تأسیس این انبارها را صادر و ترتیبات کنترلهای گمرکی را تعیین می‌نماید. مراجع تحویل‌گیرنده کالا ملزمند مفاد این قانون را رعایت نمایند.

تبصره - مراجع تحویل‌گیرنده که کالای گمرک نشده را با موافقت گمرک نگهداری می‌نمایند می‌توانند به توسعه تأسیسات و انبارهای مورد نیاز در محدوده دارای مجوز اقدام نمایند.

ماده 24- مدت مجاز نگهداری کالا در انبارهای گمرکی از تاریخ تحویل کالا به این اماکن سه ماه است. در صورت تقاضای کتبی صاحبان کالا یا شرکتهای حمل و نقل در مورد کالای عبوری و وجود علل موجه به تشخیص گمرک و با پرداخت هزینه انبارداری تا تاریخ موافقت گمرک این مدت حداکثر تا دو ماه دیگر قابل تمدید است. در صورتی که ظرف مهلت مقرر صاحب کالا برای انجام تشریفات گمرکی و پرداخت وجوه متعلقه اقدام ننماید کالا مشمول مقررات متروکه می‌شود. چنانچه کالا به انبارهای گمرکی متعدد منتقل و نگهداری شود مدت توقف از زمان ورود کالا به اولین انبار گمرکی محاسبه می‌شود. مهلت توقف مرسولات پستی غیرتجاری تابع مقررات پست است.

تبصره 1- در صورتی که امکانات لازم برای نگهداری کالای فاسدشدنی و کالایی که نگهداری آن هزینه اضافی ایجاد می‌کند، در

انبارهاي گمرکي موجود نباشد، بايد بلافاصله پس از تخليه و تحويل، ترخيص و يا با مسؤوليت صاحب کالا و نظارت گمرک به انبار مناسب منتقل شود. در غير اين صورت، مرجع تحويلگيرنده هيچگونه مسؤوليتي در قبال ضايع يا فاسد شدن آنها ندارد و گمرک بلافاصله مقررات متروکه را در مورد آن کالا اعمال مي‌نمايد.

تبصره 2- چنانچه طرف يكماه كالاهايي كه براي آن سند ترخيص يا فروش صادر گرديده است از انبارها خارج نشود مشمول مقررات متروکه ميشود. اين مهلت با اعلام موافقت مرجع تحويلگيرنده و گمرک قابل تمديد است.

تبصره 3- تا زماني كه کالا به انتظار اعلام نظر قطعي گمرک در انبارهاي گمرکي متوقف گردد، کالا متروکه نميشود.

تبصره 4- تعيين مهلت توقف کالا در مناطق آزاد و مناطق ويژه اقتصادي بر اساس ضوابط قانوني مناطق مذکور در اختيار سازمانهاي مسؤل اين مناطق است. كالاهايي كه در اين مناطق پس از انقضاء مهلتهاي اعطائي توسط سازمانهاي مذکور مهلت منقضي، اعلام مي شوند نيز مشمول مقررات كالاي متروکه مي‌گردند.

مبحث دوم - مسؤوليت حفظ و نگهداري کالا در انبارهاي گمرکي

ماده 25- مسؤوليت حفظ و نگهداري كالاي موجود در انبارهاي گمرکي از هنگام تحويل گرفتن تا زمان تحويل دادن آن با مرجع تحويلگيرنده کالا است. مرجع تحويلگيرنده مکلف است كالاي موجود در انبارهاي گمرکي را در مقابل خطرات ناشي از آتشسوزي، اشتعال و انفجار بيمه نمايد و حق بيمه مربوطه را به هنگام ترخيص از صاحب کالا وصول کند. درصورتی كه كالاي تحويلي به انبارهاي گمرکي به موجب بيمه نامه معتبر كه شماره آن بايد در هنگام تحويل کالا در اظهارنامه اجمالي يا بيانيه يا اسناد معتبر ديگر به مرجع تحويلگيرنده اعلام گردد، بيمه باشد، تا زماني كه بيمه نامه مزبور داراي اعتبار است، کالا تحت پوشش آن است و براي اين مدت حق بيمه توسط مرجع تحويلگيرنده دريافت نمي‌گردد.

تبصره 1- ارزش کالا براي دريافت حق بيمه و پرداخت غرامت در مورد كالاي تجاري ارزش «سيف» است كه در اسناد خريد تعيين مي‌گردد. در مواردی كه اسناد ارائه نشود ارزش به موجب مفاد اين قانون تعيين ميشود.

تبصره 2- در مسیر حمل عبور داخلی اداری مسئولیت حفاظت کالا حسب مورد با عبوردهنده است.

تبصره 3- در مواردی که مرجع تحویل‌گیرنده مسئولیت باربری کالا را نیز برعهده دارد، خسارات وارده به هنگام باربری نیز مشمول این ماده می‌شود.

تبصره 4- در صورتی که کالا با روش اعتبار اسنادی وارد گردد فقط ارائه یک نسخه از بیمه‌نامه معتبر در زمان ترخیص کالا کافی است.

تبصره 5 - چنانچه تصویر بیمه‌نامه دارای اعتبار زمانی کالای عبوری خارجی از سوی عبوردهنده به‌طور کتبی با ذکر تعهد و تأیید اصالت بیمه‌نامه در زمان اظهار به گمرک ارائه گردد آن کالا مشمول پرداخت حق بیمه محلی نمی‌گردد.

ماده 26- در غیر از موارد مذکور در ماده (25) این قانون و موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و خسارت ناشی از کیفیت کالا یا بدی بسته‌بندی، در صورتی که کالا در مدت توقف در انبارهای گمرکی از بین برود یا آسیب ببیند، مرجع تحویل‌گیرنده مسئول پرداخت غرامت است.

تبصره 1- پرداخت غرامت یا صرف‌نظر کردن صاحب کالا از دریافت آن رافع مسئولیت مرجع تحویل‌گیرنده در مورد حقوق دولت نیست و در صورت ثبوت تقصیر و احراز تخلف باید حقوق ورودی متعلق به کالای از بین رفته را پرداخت نماید.

تبصره 2- چنانچه مرجع تحویل‌گیرنده، گمرک و مرتکب، کارمند گمرک باشد خسارت به‌وسیله گمرک جبران و سپس از کارمند متخلف مطالبه و وصول می‌شود.

فصل دوم - انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه‌های عمومی
رسمی و گمرک اختصاصی

ماده 27- منظور از انبار اختصاصی انباری است خارج از انبارهای گمرکی که کالای گمرک نشده متعلق به شخص خاص با شرایط مقرر در این فصل در آن نگهداری می‌شود. صاحب کالا می‌تواند کالای گمرک نشده متعلق به خود را به منظور انجام یا اتمام تشریفات گمرکی در انبار اختصاصی تحت نظارت نزدیکترین گمرک طبق شرایط مقرر در این فصل نگهداری کند.

تبصره - شرایط فیزیکی انبار اختصاصی، نحوه اداره و زمان مجاز نگهداری و چگونگی سرشماری کالا و شیوه بازرسی از انبار به موجب آیین‌نامه‌ای است که طرف ششم‌ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط گمرک تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده 28- گمرک در صورتی می‌تواند با انتقال و نگهداری کالا در انبار اختصاصی موافقت نماید که حقوق ورودی متعلق به آن تضمین شود و کالا از انواع مجاز و مجاز مشروط باشد. در صورتی که کالا از نوع مجاز باشد و یا مجوزهای لازم هنگام انتقال به انبار توسط واردکننده ارائه شود میزان تضمین معادل حقوق ورودی است. انتقال کالا به انبار اختصاصی با صدور پروانه عبور داخلی انجام می‌گردد.

ماده 29- مدت مجاز توقف کالا، در انبارهای اختصاصی محدود به مهلت‌های مقرر در ماده (24) این قانون نیست و مهلت آن از طرف گمرک ایران تعیین می‌شود.

در صورتی که تا پایان مهلت مقرر صاحب کالا نسبت به انجام تشریفات گمرکی اقدام ننماید، به نحو ذیل اقدام می‌شود:

الف - چنانچه کالا از نوع مجاز باشد یا صاحب کالا مجوزهای لازم را اخذ و ارائه نماید، گمرک مکلف است حقوق ورودی متعلقه به کالا را از محل تضمین آن تأمین و پس از وصول، پروانه ورود قطعی صادر کند و برای صاحب کالا ارسال دارد.

ب - در مورد کالایی که مجوز لازم برای ترخیص آن اخذ و ارائه نشده است، مراتب به صاحب کالا اعلام و مقررات کالای متروکه در مورد آن اعمال می‌گردد و تضمین مأخوذه با توجه به شرایط مذکور در اجازه‌نامه تأسیس و مواد دیگر این فصل ابطال می‌شود.

ماده 30- خارج کردن کالا از انبارهای اختصاصی صاحب کالا مستلزم انجام تشریفات گمرکی است در غیر این صورت موضوع مشمول مقررات قاچاق گمرکی می‌شود. مأموران گمرک حق دارند به صورت تصادفی کالای موجود در انبار اختصاصی را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهند و مشخصات آنها را با مندرجات دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نمایند.

تبصره 1- مسئولیت از بین رفتن، کاهش یا آسیب دیدگی یا فساد کالا در انبارهای اختصاصی صاحب کالا برعهده صاحب آن است که علاوه بر آن مسئولیت پرداخت حقوق ورودی متعلقه را نیز دارد.

تبصره 2- در صورتی که از بین رفتن کالا ناشی از عوامل قوه قهریه (فورسماژور) باشد صاحب کالا از پرداخت حقوق ورودی متعلقه معاف است.

ماده 31- گمرک می‌تواند با انتقال کالای گمرک نشده به انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی، غیر از انبارهای گمرکی، موافقت نماید. مقررات این فصل شامل انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی نیز می‌باشد.

ماده 32- به منظور نگهداری کالاهای گمرک نشده به جز کالای ممنوع، گمرک می‌تواند با تأسیس واحدهای گمرکی اختصاصی برای صاحبان کالاها و شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی با اخذ تضمین موافقت کند و مأموران لازم را جهت اجرای مقررات و انجام تشریفات گمرکی در این اماکن مستقر نماید.

چگونگی انجام تشریفات گمرکی و نظارتهای مربوطه با رعایت این قانون در آیین‌نامه اجرائی مشخص می‌گردد.

بخش پنجم - کالای متروکه، ضبطی (ضبط شده) و واگذاری به گمرک

ماده 33- کالای متروکه موضوع ماده (24) این قانون و کالای ضبطی و واگذاری به گمرک، توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به عنوان مسؤل فروش کالای متروکه و ضبطی با رعایت مقررات مربوطه به فروش می‌رسد.

تبصره 1- تا زمانی که کالا توسط سازمان یاد شده به فروش نرسیده است، صاحب کالا حق دارد پس از اعلام گمرک به سازمان مذکور برای انجام تشریفات قطعی گمرکی و ترخیص کالای خود نسبت به تسلیم اظهارنامه و یا تغییر عنوان اظهار با رعایت مقررات مربوطه و پرداخت کلیه وجوه متعلقه و سایر هزینه‌های انجام‌شده اقدام نماید.

تبصره 2- کالایی که پس از متروکه شدن، به انبارهای سازمان یادشده منتقل می‌گردد نیز مشمول مقررات تبصره (1) این ماده می‌شود.

تبصره 3- اموال در اختیار ولی فقیه که در قوانین و مقررات مربوطه مشخص شده است پس از صدور حکم مراجع قضائی ذیصلاح با رعایت مقررات مربوط به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می‌گردد.

ماده 34- مرجع تحویل‌گیرنده مکلف است در موقع تسلیم قبض

انبار، تاریخ متروکه شدن کالا و اقدام برای فروش آن را با درج مفاد ماده (24) این قانون در ظهر قبض انبار مشخص نماید.

تبصره 1- شرکتهای حمل و نقل یا آورنده کالا مکلفند تاریخ تحویل کالا به انبارهای گمرکی همچنین مفاد ماده (24) را حداکثر ظرف پنج روز پس از تحویل کالا، به صاحب یا گیرنده کالا و در صورتی که صاحب یا گیرنده کالا مشخص نباشد به بانک واسطه یا فرستنده کالا اطلاع دهند. در صورتی که شرکتهای حمل و نقل یا آورنده کالا به تکلیف مقرر در این تبصره عمل نکنند مسؤول جبران خساراتی میباشند که از این راه به اشخاص ذینفع وارد میشود.

تبصره 2- گمرک موظف است برای کالای هر ردیف دفتر انبار، اظهارنامه گمرکی تنظیم نماید و کالا را با حضور نماینده مرجع تحویلگیرنده مورد ارزیابی قرار دهد و مقدار، نوع، ارزش و سایر مشخصات آن را تعیین و در متن اظهارنامه قید کند و حقوق ورودی و هزینههای انجام خدمات مربوطه را نیز محاسبه نماید. محاسبه حقوق ورودی و هزینههای کالای متروکه به مأخذ زمان تنظیم اظهارنامه به عمل میآید. فهرست این کالاها به همراه اظهارنامههای مربوط به سازمان جمعآوری و فروش اموال تملیکی ارسال میگردد.

ماده 35- هرگاه کالای متروکه از نوع کالای ممنوع باشد ارزیابان مکلفند بلافاصله برای آن صورتمجلس ضبط تنظیم نمایند و گمرک باید مراتب را به صاحب کالا و یا آورنده آن (در صورت مشخص نبودن نام و نشانی صاحب کالا) و همچنین در صورت معلوم نبودن آورنده به وسیله درج آگهی در یک روزنامه کثیرالانتشار ابلاغ نماید. در صورتی که صاحب کالا به عمل ضبط گمرک اعتراض داشته باشد میتواند ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ صورتمجلس ضبط یا درج در روزنامه، به مرجع قضائی محل مراجعه کند و مراتب را حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به مرجع قضائی با ارائه گواهی به گمرک مربوطه اعلام نماید. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت درمیآید.

تبصره - کالای ضبط شده سریع الفساد و کالایی که نگهداری آن ایجاد هزینه اضافی یا خطر نماید اعم از این که ضبط، قطعی شده یا نشده باشد و همچنین کالایی که از تاریخ ضبط آن شش ماه گذشته ولی از طرف مرجع قضائی تعیین تکلیف نهائی نشده باشد طبق مقررات به فروش میرسد و وجوه حاصل از فروش آن تا تعیین تکلیف نهایی به عنوان سپرده نگهداری میشود مگر آن که مرجع مزبور ادامه نگهداری عین کالا را تا تعیین تکلیف نهائی لازم بداند.

ماده 36- کالای موجود در اماکن گمرکی که از طرف مرجع صلاحیتدار دستور توقیف آن داده میشود مشمول مقررات کالای متروکه است و مازاد حاصل از فروش در حدود دستور مرجع در توقیف میماند. مواردی که به استناد ماده (10) قانون مجازات اسلامی دستور توقیف داده شده است از این حکم مستثنی است.

ماده 37- سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی موظف است بلافاصله پس از انجام تشریفات مذکور در مواد (33) و (34) این قانون با تنظیم صورتمجلس به دریافت کالای متروکه و ضبطی از مرجع تحویلگیرنده با نظارت گمرک و انتقال آن به انبارهای خود اقدام نماید.

تبصره 1- در مورد کالای بارگنجی، حداکثر ظرف یک هفته پس از اجرای تشریفات متروکه، کالا از بارگنج خارج و بارگنج خالی به مرجع تحویلگیرنده تحویل میگردد. خروج کالا با بارگنج با موافقت کتبی صاحب آن امکانپذیر است. چنانچه بارگنج مذکور از تاریخ تخلیه محموله، متروکه شود و به مدت دو ماه از گمرک خارج نشود، بارگنج مذکور نیز مشمول مقررات متروکه میگردد.

تبصره 2- پرداخت مازاد حاصل فروش کالای متروکه به صاحب کالا، مستلزم ارائه حواله ترخیصیه شرکت حمل و نقل مربوطه است.

تبصره 3- مسئولیت حفاظت و نگهداری کالا پس از تحویل به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی با سازمان مذکور است.

تبصره 4- هزینه های انجام خدمات و سایر هزینه های کالاهای متروکه به هنگام خروج از اماکن گمرکی توسط سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی پرداخت و یا تعهد پرداخت میگردد.

تبصره 5 - حداکثر هزینه انبارداری قابل تأمین از حاصل فروش، شش ماه است و مابقی تفاوت هزینه انبارداری به عهده سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی میباشد.

بخش ششم - تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص

ماده 38- خروج کالا از اماکن گمرکی مستلزم انجام تشریفات گمرکی است. تشریفات گمرکی کالای ورودی در اولین گمرک مجاز انجام میشود. گمرک ایران گمرکهای مجاز برای انجام تشریفات مختلف گمرکی را اعلام مینماید.

تبصره - تشریفات گمرکی کشتی، هواپیما و یا ناوگان ریلی اعم از لوکوموتیو و واگن خریداری یا اجاره شده از خارج براساس آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

ماده 39- تشریفات گمرکی به‌استثناء موارد مندرج در مواد (40) و (41) این قانون منوط به اظهار کالا با تسلیم اظهارنامه به شکل و تعداد نسخی که گمرک ایران تعیین می‌نماید توسط صاحب کالا یا نماینده قانونی وی انجام می‌شود. گمرک ایران مجاز است شکل، نحوه تنظیم اظهارنامه و تشریفات اظهار و ترخیص کالا را برحسب ضرورت تغییر دهد.

تبصره 1- چگونگی تنظیم اظهارنامه، اسنادی که باید ضمیمه آن باشد، مراحل گردش اظهارنامه و طرز رسیدگی و ارزیابی آن در آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌گردد.

تبصره 2- صاحب کالا مسئولیت صحت مندرجات اظهارنامه و اسناد تسلیمی به گمرک را برعهده دارد.

تبصره 3- گمرک ایران شرایط تسلیم اظهارنامه و اظهار قبل از ورود کالا را تعیین می‌نماید.

ماده 40- موارد زیر از تسلیم اظهارنامه معافند:

الف - کالاهایی که براساس کنوانسیونهای بین‌المللی لازم‌الاجراء، به‌موجب فرمهای خاص اظهار و ترخیص می‌گردد.

ب - کالاهای مسافری، هدیه و سوغات و همچنین نمونه‌های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف)، (ح)، (خ)، (د)، (ص) و (ع) ماده (119) این قانون با صدور پته گمرکی، قابل ترخیص است.

پ - کالایی که به‌صورت کران‌بری (کابوتاژی) از گمرک مقصد خارج می‌شود.

ت - خروج کالای متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورتمجلس فروش و قبض وصول بهای آن است.

ث - خروج کالای ضبطی توقیف شده در داخل کشور به طن قاچاق که به گمرک تحویل ولی مظنونیت آن مرتفع گردیده است.

ج - کالایی که صادر کننده از صدور آن منصرف شده است.

ماده 41- نامه، روزنامه، مجله، کالانما (کاتالوگ) و امثال آنها که به وسیله پست وارد شود و کیسه‌های حاوی نامه‌های پستی و بسته‌های مطبوعات در صورتی که از طرف مأموران پست کشورهای دیگر مهر و به مأموران پست ایران تسلیم شود و کیسه‌های مزبور حاوی بسته‌های کالا حتی به‌عنوان نمونه نباشد از تسلیم اظهارنامه و ارزیابی معاف است.

ماده 42- در موارد استثناء و درخصوص کالای مورد نیاز فوری اعم از دولتی یا غیردولتی، گمرک می‌تواند با اجازه رئیس کل گمرک ایران و تعهد بالاترین مقام وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مرتبط و با محاسبه وجوه متعلقه و صدور حکم، مجوز خروج کالا را صادر نماید. متقاضی مکلف است ظرف هفت روز اداری نسبت به انجام تشریفات کامل گمرکی اقدام نماید.

ماده 43- در مواردی که صاحب کالا یا نماینده قانونی وی شماره تعرفه صحیح کالای خود را نداند می‌تواند قبل از تنظیم اظهارنامه با ارائه اسناد مالکیت و پرداخت هزینه تعیین تعرفه، نظر مشورتی گمرک را استعلام نماید. این تعرفه‌بندی وقتی برای طرفین الزامی است که به درخواست ذی‌نفع به کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی ارجاع و تعیین شود. اشخاصی که می‌خواهند کالا به خارج سفارش دهند نیز می‌توانند شماره تعرفه کالا و شرایط ورود آن را با ارسال نمونه و پیش‌برگ (پروفورم) و بیان مشخصات کالا و تصریح به این‌که کالا حداکثر تا چه مدت به ایران می‌رسد از گمرک ایران استعلام نمایند. این تعرفه‌بندی وقتی برای گمرک الزامی است که به تأیید کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی برسد و کالای مورد بحث برای یک‌بار گشایش اعتبار و تا یک سال بعد از ابلاغ رأی توسط استعلام‌کننده، گشایش اعتبار یا وارد شود.

تبصره - در مواردی که گمرک، کالای اظهار شده را تعیین تعرفه می‌کند در صورت تغییر تعرفه، براساس تشخیص جدید گمرک فقط به اخذ مابه‌التفاوت اقدام می‌شود و مشمول پرداخت جریمه نیست.

ماده 44- در مواردی که حقوق ورودی از روی وزن کالا دریافت می‌شود، وزن کالا، وزن ناخالص با تمام لفاف‌ها و ظروف درونی و بیرونی به حال و وضع عادی هنگام اظهار در گمرک منهای وزن تقریبی ظرف است که نسبت آن با وزن ناخالص کالا با توجه به نوع لفاف و ظرف توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود.

تبصره - اوزان تقریبي تعیین شده شامل لفافه‌هایی که کالا را به صورت ناقص بپوشاند نیست جز در مورد کالایی که بسته‌بندی آنها در عرف از این ویژگی برخوردار است وزن خالص تخمینی در مورد کالاهایی که به صورت فله وارد می‌شود پذیرفته نیست. در این موارد وزن خالص کالا براساس روش‌های متداول بین‌المللی مانند محاسبه آب‌خور کشتی تعیین می‌گردد.

ماده 45- در مواردی که بین گمرک و اظهارکننده جز در موارد مجاز، مشروط یا ممنوع بودن کالا اختلاف حاصل شود و ترخیص کالا براساس نظر گمرک مستلزم پرداخت مبلغی بیش از آنچه اظهار شده است گردد، اظهارکننده می‌تواند حقوق ورودی را براساس اظهار خود، نقدی و به طور قطع پرداخت و تفاوت و جریمه احتمالی را به صورت سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی تودیع و کالا را ترخیص کند.

تبصره 1- در مواردی که صاحب کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک از ترخیص کالا خودداری کند، در صورتی که نظر قطعی گمرک مؤید پرداخت مبلغی بیش از اظهار صاحب کالا نباشد، کالا از تاریخ اظهار تا تاریخ اعلام نظر قطعی و نهائی گمرک به صاحب کالا، از پرداخت انبارداری معاف است. برای مدتی که با تشخیص گمرک، مقررات یا دستورهای دولتی به ناحق مانع از ترخیص کالا می‌شود صاحب کالا از پرداخت هزینه انبارداری معاف است و مراتب نیز به مرجع مسئول تحویل‌گیرنده کالا اعلام می‌شود.

تبصره 2- هزینه انبارداری موضوع این ماده جز در مواردی که مرجع تحویل‌گیرنده به هر دلیل قادر به تحویل کالا نباشد از محل اعتباری که همه ساله در قانون بودجه به این منظور پیش بینی می‌شود تأمین و توسط گمرک به مرجع تحویل‌گیرنده پرداخت می‌شود.

بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل درآمدهای حاصل از اجرای آن تأمین می‌گردد.

ماده 46- اگر صاحب کالا، کالای خود را اظهار کرده باشد، چنانچه بخواهد تمام یا قسمتی از کالای خود را تحت عنوان دیگری اظهار نماید مشروط بر آن‌که کالا از گمرک خارج نشده باشد و جریمه‌های متعلقه مربوط به اظهار خلاف اولیه را پرداخت نماید، اظهار جدید آن پذیرفته می‌شود.

تبصره 1- تغییر عنوان به عبور داخلی شخصی با رعایت ماده (123) این قانون موکول به موافقت گمرک است.

تبصره 2- در مواردی که اظهار صاحب کالا مشمول مقررات قاچاق گردد صاحب آن، حق تبدیل عنوان اظهارنامه را ندارد.

بخش هفتم - رویه‌های گمرکی

فصل اول - کالاهای ورودی

ماده 47- کالای وارد شده به قلمرو گمرکی را می‌توان برای یکی از منظوره‌های زیر اظهار کرد:

الف - ورود قطعی

ب - ورود موقت

پ - ورود موقت برای پردازش

ت - مرجوعی (اعاده به خارج از کشور)

ث - عبور خارجی

ج - عبور داخلی

عملیاتی که از طرف گمرک و اشخاص ذیربط نسبت به اظهارنامه و کالای مربوط به آن انجام و منتهی به صدور پروانه گمرک در موارد بندهای (الف) تا (ث) این ماده می‌گردد تشریفات قطعی گمرکی و در مورد بند (ج) تشریفات غیرقطعی گمرکی تلقی می‌شود.

مبحث اول - ورود قطعی

ماده 48- ورود قطعی، رویه گمرکی است که براساس آن کالاهای وارد شده برای استفاده در داخل قلمرو گمرکی با پرداخت حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات و با انجام کلیه تشریفات، ترخیص می‌شود.

ماده 49- در مواردی که کالا در حین حمل از مبدأ تا هنگام

تحويل به مرجع تحويل‌گیرنده کالا یا در مدت توقف در انبارهای گمرکی آسیب‌دیده یا ضایع یا فاسد شود، صاحب کالا می‌تواند تقاضا کند کالا را با پرداخت تمام هزینه‌های انجام خدمات و انجام تشریفات گمرکی از کشور خارج و یا آن را بلاعوض به دولت واگذار کند و یا قسمت آسیب‌دیده یا فاسد شده را تفکیک کرده و با پرداخت هزینه‌های انجام خدمات، فقط حقوق ورودی قسمت سالم را بپردازد و از ترخیص بقیه به نفع دولت صرف‌نظر نماید. در صورتی که تفکیک قسمت سالم مقدور نباشد یا تفکیک آن موجب آسیب‌دیدگی یا فساد بیشتر کالا شود، گمرک اجرائی می‌تواند به تقاضای صاحب کالا با تنظیم صورت‌مجلسی که به تأیید گمرک ایران می‌رسد متناسب با آسیب‌دیدگی و فساد، ارزش کالا را تعیین و براساس آن حقوق ورودی را محاسبه و وصول نماید. چنانچه حقوق ورودی مذکور براساس وزن دریافت شود در این صورت به نسبت آسیب‌دیدگی یا فساد در حقوق ورودی تخفیف داده می‌شود. در صورتی که مرجع تحويل‌گیرنده موجب آسیب‌دیدگی کالا شود قسمت آسیب‌دیده از پرداخت هزینه‌های انجام خدمات معاف می‌گردد.

مبحث دوم - ورود موقت

ماده 50 - ورود موقت، رویه گمرکی است که براساس آن کالاهای معینی می‌تواند تحت شرایطی به‌طور موقت به قلمرو گمرکی وارد شود. این کالاها باید طرف مهلت معینی که گمرک ایران تعیین می‌نماید بدون اینکه تغییری در آن ایجاد شود خارج گردد. تغییرات ناشی از استهلاک از این حکم مستثنی است.

تبصره - فهرست کالاهای مشمول رویه ورود موقت و همچنین تشریفات، تضمین‌ها و سایر مقررات مربوطه با رعایت این قانون در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث سوم - ورود موقت برای پردازش

ماده 51 - ورود موقت برای پردازش، رویه گمرکی است که براساس آن کالا می‌تواند به‌طور موقت به قلمرو گمرکی وارد شود، تا ساخته، تکمیل، تعمیر یا فرآوری شده و سپس صادر شود. این رویه همچنین شامل موادی از قبیل تسریع‌کننده‌ها (کاتالیست‌ها) که در ساخت، تکمیل و فرآوری مصرف می‌شود نیز می‌گردد. کالاهای کمکی از قبیل روان‌کننده‌ها و ابزارآلات مشمول رویه ورود موقت برای پردازش نیست. محصولات به‌دست آمده محصولاتی می‌باشند که از ساخت، تکمیل، فرآوری و تعمیر کالاهایی که برای آنها مجوز استفاده از رویه ورود موقت برای

پردازش اخذ شده به دست می‌آیند.

تبصره 1- سقف زمانی ورود موقت برای پردازش به تفکیک گروه کالایی مختلف با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های تولیدی ذی‌ربط، گمرک ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره 2- نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این قانون، در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث چهارم - مرجوعی

ماده 52 - مرجوعی رویه‌ای است که براساس آن کالای وارده موجود در گمرک را تا هنگامی که با اجرای مقررات متروکه به فروش نرسیده است می‌توان به عنوان اعاده به خارج به گمرک اظهار و ترخیص نمود.

تبصره - نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث پنجم - عبور خارجی

ماده 53 - عبور خارجی کالا رویه گمرکی است که براساس آن کالایی به منظور عبور از قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک مجاز دیگری، تحت نظارت گمرک خارج شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، میزان تضمین و اسناد لازم براساس آیین‌نامه اجرائی این ماده است که در حدود مقررات این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده 54 - هرگاه در گمرک ورودی در کالای عبوری نسبت به اظهارنامه کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری براساس آن اصلاح و کالا عبور داده می‌شود. کالای اضافی از همان نوع مزاد بر پنج درصد (5%) و کالای اضافی غیر هم‌نوع مشمول تبصره (2) ماده (108) این قانون می‌گردد. در این صورت با رعایت مقررات مربوطه اجازه اصلاح اسناد و عبور کالا داده می‌شود.

ماده 55 - در موارد استثنائی که ظن قوی به تخلف وجود دارد و بر اثر کنترل‌های گمرکی در مسیر عبور، اختلافی بین محموله و پروانه

عبور کشف شود، در مورد کالای اضافی نسبت به ضبط کالا و در مورد کالای کسری و مغایر، طبق مقررات قاچاق اقدام می‌شود.

تبصره - چنانچه برای نیروی انتظامی در طول مسیر عبور کالا ظن قوی قاچاق نسبت به محموله عبوری به‌وجود آید یا با فك مهر و موم و پلمب کامیون یا بارگنج با هرگونه دخل و تصرف در کالای عبوری مواجه گردد، فك مهر و موم و پلمب و بازرسی محموله فقط با حضور نماینده گمرک و تنظیم صورتمجلس امکان‌پذیر است.

ماده 56 - هرگاه در موقع رسیدگی به کالای عبوری در گمرک خروجی مشاهده شود که مهر و موم و پلمب از بین رفته است، گمرک با حضور نماینده شرکت حمل و نقل و یا راننده محتویات بسته‌ها را رسیدگی و با پروانه عبور تطبیق مینماید. در صورتی که اختلافی مشاهده نشود اجازه خروج داده می‌شود و نسبت به ابطال تضمین یا تعهد اقدام می‌گردد. هرگاه مهر و موم و پلمب به‌طور عمدی شکسته و در محتویات دخل و تصرف شده باشد در اینصورت طبق مقررات قاچاق رفتار می‌شود.

تبصره - در مواردی که بر اثر کنترل‌های گمرکی در مرز خروج، کالایی اضافه یا کسر یا مغایر نسبت به پروانه گمرکی کشف شود، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و احراز عدم سوءنیت اجازه تخلیه کالا در انبارهای گمرکی با تنظیم صورتمجلس یا خروج کالا از قلمرو گمرکی صادر می‌گردد و تضمین مسترد یا تعهد اسقاط می‌شود.

ماده 57 - هرگاه کالای عبوری تا پایان مدت اعتبار پروانه از قلمرو گمرکی خارج یا به گمرک تحویل نگردد، کالا مشمول مقررات قاچاق گمرکی می‌شود.

تبصره 1- در صورتی که برای گمرک محرز گردد کالا به علل قوه قهریه (فورس‌ماژور) از بین رفته است، تضمین مأخوذه مسترد و تعهد مأخوذه از درجه اعتبار ساقط می‌شود. همچنین در موارد عذر موجه، تضمین به میزان حقوق ورودی کالای خارج یا تحویل نشده به درآمد قطعی گمرک منظور می‌گردد.

تبصره 2- گمرک می‌تواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (109) این قانون اجازه تحویل کالا به مرجع تحویل‌گیرنده را صادر نماید، مشروط بر اینکه با نظر گمرک حداکثر تا ده روز از مهلت اعتبار پروانه عبور خارجی، کالا به گمرک مقصد تحویل شده

باشد.

ماده 58 - مسؤوليت عبوردهنده (ترانزيتکننده) در پرداخت جرائم متعلقه، مطالبات گمرک و مجازاتهاي ناشي از عدم تحويل يا خروج کالا محدود به ميزان تعهدات و يا تضمينات مأخوذه براي صدور پروانه عبور نيست.

مبحث ششم - عبور داخلي

ماده 59 - عبور داخلي، رويه گمرکي است که براساس آن کالاي گمرک نشده از يك گمرک مجاز به گمرک مجاز ديگر و يا ساير اماکن تحت نظارت گمرک منتقل ميگردد تا تشريفات قطعي گمرکي آن در مقصد انجام شود. حسب آنکه عبور داخلي کالا بنا بر درخواست متقاضي يا تصميم گمرک باشد بهترتيب عبور داخلي شخصي و يا عبور داخلي اداري ناميده ميشود.

تبصره - شرايط، تشريفات اظهار و ارزيابي، ميزان تضمين و اسناد لازم در حدود مقررات اين قانون در آييننامه اجرائي تعيين ميشود.

ماده 60 - گمرک ميتواند در صورت تراکم در انبارهاي گمرکي، با صدور حکم (دستور اداري)، بارگنجهاي مهر و موم و پلمب شده را تحت عنوان عبور داخلي اداري به انبارهاي گمرکي ديگر منتقل نمايد. مسؤوليت کسري، آسيبديدي و فقدان کالا بهجز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) در حين عبور داخلي اداري با گمرک است.

تبصره 1- هزينههاي حمل و انجام خدمات مربوط به عبور داخلي اداري در غير موارد قوه قهریه (فورس ماژور) برعهده گمرک است و از صاحب کالا دريافت نميشود. مرجع تحويلگيرنده مکلف است کالاي موضوع عبور داخلي را در مقابل خطرات ناشي از تصادف و آتشسوزي بيمه نمايد و حق بيمه مربوطه را بههنگام ترخيص از صاحب کالا وصول کند.

تبصره 2- عبور داخلي شخصي کالا منوط به قبول درخواست از طرف گمرک مبدأ عبور است. مسؤوليت کسري، آسيبديدي و فقدان کالا در حين عبور داخلي شخصي با اظهارکننده است.

تبصره 3- گمرک مکلف است براي کالايي که در اسناد حمل آن محل تحويل يکي از شهرهاي داخلي ذکر شده است به شرط اينکه در شهر مزبور گمرک مجاز و مناسب وجود داشته باشد به تقاضي شرکت حمل و

نقل و با انجام تشریفات مربوطه، پروانه عبور داخلی بهصورت حمل یکسره صادر نماید.

تبصره 4- بهمنظور بهره‌برداری از ظرفیتهای خالی گمرکها و مناطق ویژه اقتصادی و کاهش رسوب کالا در مبادی ورودی، گمرک حسب درخواست سازمان مسؤل منطقه مکلف است با عبور کالاها به گمرکها و مناطق ویژه موافقت نماید. بدیهی است منطقه مربوطه هزینههای انتقال را در ابتداء متقبل میشود تا در صورت مراجعه صاحب کالا از وی وصول نماید. مسؤولیت حفظ و نگهداری کالا برعهده عبوردهنده و مرجع تحویل گیرنده ذیربط است.

ماده 61 - هرگاه در گمرک مبدأ عبور داخلی، نسبت به اظهار، کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری بر این اساس اصلاح و کالا عبور داده میشود. در صورتی که در گمرک مبدأ در نتیجه ارزیابی کالای عبور داخلی نسبت به اظهار شرکت حمل و نقل یا صاحب کالا، کالای اضافی هم‌نوع مازاد بر پنجدرصد (5%) یا کالای اضافی غیرهم‌نوع مشاهده شود بهترتیب مشمول تبصره (2) ماده (108) این قانون و مقررات قاچاق گمرکی میگردد.

ماده 62 - هرگاه کالای عبور داخلی به طور کلی یا جزئی در مهلت مقرر به گمرک مقصد واصل نشود جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور)، مشمول مقررات قاچاق میگردد.

تبصره - در موارد خاص از قبیل معاذیری مانند بیماری و تصادف و پیشامدهای ناگوار که در آییننامه اجرائی به تصویب هیأت وزیران میرسد، گمرک میتواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (109) این قانون به صدور اجازه تحویل کالا به مرجع تحویلگیرنده اقدام نماید، مشروط بر اینکه حداکثر تا پنج روز با نظر گمرک از مهلت اعتبار پروانه عبور داخلی به گمرک مقصد، تحویل شود.

ماده 63 - در مواردی که کالای عبور داخلی با کسری، تحویل گمرک مقصد گردد، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و عدم دخل و تصرف مشمول مقررات کسر تخلیه میشود.

کالای عبوری در صورت دخل و تصرف در مهر و موم و پلمب و مشاهده کسری، مشمول قاچاق گمرکی است.

در صورتی که کسری و فک مهر و موم و پلمب، ناشی از قوه قهریه (فورس‌ماژور) باشد تضمین و تعهد، ابطال میشود.

فصل دوم - کالاهای صدور

مبحث اول - صدور قطعی

ماده 64 - صدور قطعی، رویه گمرکی است که براساس آن کالای داخلی به منظور فروش یا مصرف از کشور خارج میشود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و اسناد لازم در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین میگردد.

ماده 65 - ترخیص کالای صدور قطعی که بدون استفاده به کشور بازگشت داده میشود منوط به ارائه اسناد صدور مربوطه و حسب مورد گواهیهای قرنطینه‌ای و بهداشتی و ایمنی و بازپرداخت وجوه دریافتی و اعاده امتیازات استفاده شده و جوایز صادراتی بابت صدور کالا است.

تبصره - ترخیص کالای برگشتی که در خارج مورد استفاده یا تعمیر قرار گرفته، طبق شرایطی است که در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین میشود.

مبحث دوم - استرداد حقوق ورودی

ماده 66 - حقوق ورودی اخذ شده از عین کالای وارداتی که از کشور صادر میگردد و مواد، کالاهای مصرفی و لوازم بستهبندی خارجی به کار رفته یا مصرف شده در تولید، تکمیل یا بستهبندی کالای صادر شده با رعایت مقررات این قانون و آیین نامه اجرائی آن با مآخذ زمان ورود کالا باید به صادرکننده مسترد گردد.

تبصره 1- کالاهایی که به منظور صادرات، به مناطق آزاد یا مناطق ویژه اقتصادی حمل میگردد چنانچه برابر قوانین و مقررات از این مناطق صادر شود مشمول مقررات استرداد میگردد.

تبصره 2- حقوق ورودی تسریعکنندهها (کاتالیستها) که لازمه واکنش شیمیایی است مشمول استرداد میگردد ولی ابزارآلات و مواد روانکننده و همانند آنها که فقط به عنوان کمک در تولید کالای صادراتی مورد استفاده و مصرف قرار میگیرد شامل مقررات استرداد نیست.

تبصره 3- استرداد میتواند توسط اشخاصی غیر از واردکننده کالاهای مذکور نیز درخواست شود.

تبصره 4- مهلت درخواست استرداد حقوق و عوارض ورودی مواد بهکار رفته در کالاهای صادر شده سهسال از تاریخ امضاء پروانه یا پته گمرکی کالای ورودی است. روز امضاء پروانه یا پته گمرکی و روز تسلیم تقاضای استرداد به گمرک ایران جزء این ایام محسوب نمیشود.

ماده 67 - به منظور تسهیل شناسایی و انطباق کالا و مواد وارداتی به کار رفته در کالای صادراتی، صادرکننده باید همزمان با تسلیم اظهارنامه صادراتی، موضوع استرداد را با قید شماره پروانه ورودی مربوطه به گمرک صدور اعلام کند و گمرک موظف است تشریفات ارزیابی کالای صادراتی را بهطور کامل انجام دهد و نتیجه را در ظهر اظهارنامه صادراتی قید نماید.

تبصره - اسناد و مدارک مورد نیاز گمرک جهت انجام مراحل استرداد حقوق ورودی در آییننامه اجرائی این قانون مشخص میگردد.

ماده 68 - استرداد براساس ارزش گمرکی و مأخذ حقوق ورودی مندرج در اسناد گمرکی در زمان ورود محاسبه میشود. در صورتی که بخشی از وجوه دریافتی بابت ورود کالا توسط سازمانهای غیر از گمرک وصول شود، گمرک مراتب را جهت استرداد به سازمانهای مذکور اعلام مینماید. گمرک و سایر سازمانهای وصولکننده باید همساله بودجه لازم برای استرداد را در بودجه سالانه منظور نمایند.

ماده 69 - چنانچه کالای تولید داخلی به اشخاصی که در واردات کالای مشابه خارجی معافیت دارند فروخته شود، وجوه پرداختی برای ورود کالا، مواد، اجزاء و قطعات بهکار رفته در تولید آن نیز طبق مقررات این قانون به فروشنده مسترد میگردد.

ماده 70- هرگونه استرداد که براساس اسناد غیرواقعی انجام گیرد و در رسیدگیهای گمرک کشف شود مشمول تبصره (1) ماده (143) این قانون است.

مبحث سوم - صدور موقت

ماده 71- صدور موقت، رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای مجاز برای اهداف معینی شامل ساخت، پردازش، تعمیر، تکمیل، شرکت در نمایشگاه یا بهعنوان وسایل نقلیه برای استفاده شخصی یا تردد بین ایران و کشورهای دیگر یا ماشینآلات و تجهیزات برای انجام خدمات فنی و مهندسی به طور موقت و ظرف مهلت معینی که در آییننامه اجرائی این قانون مشخص میشود به خارج از کشور صادر و سپس به کشور

بازگردانده شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، اسناد لازم و تضمین در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

ماده 72- در صورتی که کالا تا پایان مهلت، بازگشت داده نشود نسبت به وصول تضمین یا پیگیری اجرائی تعهد اقدام می‌شود. در مورد کالاهایی که صدور قطعی آنها ممنوع یا مجاز مشروط باشد طبق مقررات قاچاق عمل می‌شود.

تبصره 1- کالای صدور موقت که در مهلت مقرر به کشور بازگشت داده نشود و رویه آن طبق مقررات قانونی به صادرات قطعی تبدیل شود، مشمول هیچگونه استرداد و تسهیلات صادرات قطعی نمی‌شود.

تبصره 2- چنانچه تا ده روز پس از انقضاء مهلت مقرر، کالا به گمرک تحویل گردد گمرک میتواند با اخذ جریمه موضوع ماده (109) این قانون اقدام نماید.

ماده 73- هر گاه در موقع بازگشت کالا مهر و موم و پلمب یا علائم دیگری که از طرف گمرک روی بسته‌ها یا محتویات بسته‌های ضروری الصاق گردیده است از بین رفته باشد و تشخیص عین کالا برای گمرک ممکن نباشد کالای مورد بحث مانند کالایی که به کشور وارد می‌شود محسوب و مقررات کالای ورودی درباره آن اجراء می‌گردد.

ماده 74- کالای صدور موقت هنگام بازگشت از پرداخت حقوق ورودی معاف است. قطعات، قسمت‌ها و لوازمی که هنگام تعمیر تعویض شود و یا قطعه جدیدی به کالا اضافه یا ملحق شود، مشمول پرداخت حقوق ورودی است.

تبصره - چنانچه تعویض قطعات اصلی یا الحاق قطعات جدید به حدی باشد که کالا اصالت خود را از دست بدهد، ترخیص آن مستلزم طی تشریفات واردات قطعی و پرداخت حقوق ورودی به میزان مابهالتفاوت ارزش کالای وارداتی و صادراتی است.

ماده 75- دامه‌هایی که برای تعلیف به‌طور موقت از کشور خارج می‌شوند، مشمول رویه صدور موقت است و این دامه‌ها و نُدَّاج آنها از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشند.

تشریفات خروج و برگشت این دامه‌ها تابع مقررات آیین‌نامه تعلیف

اغنام و احشام مصوب هیأت وزیران است.

فصل سوم - سایر رویهها

مبحث اول - کالای مسافری

ماده 76- منظور از مسافر در این قانون شخصی است که با گذرنامه یا اجازه عبور یا برگ تردد از راههای مجاز به قلمرو گمرکی وارد یا از آنها خارج میشود. اشخاص زیر مسافر تلقی میگردند:

الف - شخص غیرمقیم ایران که بهطور موقت به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج میشود.

ب - شخص مقیم ایران که از قلمرو گمرکی کشور خارج (مسافر خروجی) یا به آن وارد (مسافر ورودی) میشود.

تبصره 1- مسافران خروجی از قلمرو گمرکی به مقصد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشمول مقررات این ماده نیستند و در صورتی که از طریق مناطق مذکور از کشور خارج شوند، موظفند کالای همراه خود را به گمرک اظهار نمایند.

تبصره 2- شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و میزان معافیت کالای شخصی همراه مسافر و امور مربوط به مسافر در حدود مقررات این قانون در آییننامه اجرائی تعیین میگردد.

ماده 77- مسافران غیرمقیم ایران میتوانند علاوه بر لوازم شخصی که به طور قطعی قابل ترخیص است، اشیائی از قبیل جواهرآلات شخصی، اشیاء قابل حمل از جمله دوربین عکاسی و فیلمبرداری با مقدار متناسب فیلم و نوار یا ملزومات آن، پروژکتور فیلم یا اسلاید، دوربین چشمی، آلات موسیقی، ضبط و پخش به همراه نوار و لوح فشرده، گیرنده رادیویی، تلویزیون، ماشین تحریر، ماشین حساب، رایانه شخصی، کالسکه بچه، صندلی چرخدار (ویلچر)، لوازم و تجهیزات ورزشی، تلفن همراه، جعبه وسایل کمکهای اولیه، تجهیزات پزشکی قابل حمل مورد نیاز مسافر و قایق پارویی را که بر اساس آییننامه اجرائی تعیین میگردد طبق رویه ورود موقت با ارائه تضمین به قلمرو گمرکی وارد نمایند.

ماده 78- مسافران غیرمقیم ایران میتوانند وسیله نقلیه شخصی خود را با رعایت مقررات مربوطه طبق رویه ورود موقت به قلمرو

گمرکي کشور وارد نمایند. ایرانیان مقیم خارج در صورتی میتوانند از مقررات این ماده استفاده نمایند که قبل از ورود به ایران حداقل سه ماه در خارج از کشور اقامت داشته باشند.

تبصره 1- وسیله نقلیه در مدت اعتبار پروانه ورود موقت، میتواند بعد از ثبت تاریخ و کنترل‌های لازم از راه‌های مجاز خارج و وارد گردد.

تبصره 2- چنانچه ثابت گردد وسایل شخصی یا وسیله نقلیه شخصی مسافران غیرمقیم ایران که ورود موقت شده، خسارت کلی دیده است، مرجوع کردن آن به شرط واگذاری به گمرک لزومی ندارد.

مبحث دوم - پیک سیاسی و بسته‌های پست سیاسی

ماده 79-

الف - پیک سیاسی، شخصی است که از طرف وزارت امور خارجه دولت متبوع خود دارای حکم و حامل نوشته‌های رسمی به‌عنوان سفارتخانه‌ها یا نمایندگی‌های آن دولت در کشورهای خارجی یا سازمان‌های بین‌المللی است و یا حامل نوشته‌های سفارتخانه یا نمایندگی‌های مزبور به‌عنوان وزارت امور خارجه دولت متبوع خود و یا حامل نوشته‌های رسمی سفارت یا نمایندگی دولت خود، در یک کشور به‌عنوان سفارتخانه‌ها یا نمایندگی‌های دیگر همان دولت در کشور ثالث باشد.

ب - بسته پست سیاسی عبارت است از بسته محتوی اسناد، اشیاء مورد استفاده رسمی و یا نوشته‌های رسمی دولتی، که به مهر وزارت امور خارجه یا نمایندگی‌های سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران یا دول خارجه مهر و موم و پلمب شده و عبارت «تسریع در ارسال پیک رسمی دیپلماتیک» (EXPEDITION OFFICIELLE COURRIER DIPLOMATIQUE) و یا هر جمله دیگری که دارای همان مفهوم باشد روی آن نوشته و به‌وسیله پیک سیاسی حمل شود.

تبصره 1- بسته پست سیاسی که همراه پیک سیاسی نیست و به عنوان بار حمل میشود، نیازی به ورقه مخصوص پیک سیاسی و روادید ندارد و ترخیص آنها در صورت دارا بودن شرایط لازم بسته‌های پست سیاسی، بلامانع است.

تبصره 2- دستورالعمل اجرائی مربوط به این بخش براساس قانون

مربوط به قرارداد وین درباره روابط سیاسی مصوب 21/7/1343 در آییننامه اجرائی این قانون تعیین میگردد.

ماده 80 - به کنسولگریهای کشورهای خارجی در ایران به شرط معامله متقابل، حق ارسال و دریافت بسته پست سیاسی بهوسیله پیک سیاسی داده میشود و در اینصورت کلیه شرایط مقرر در این مبحث درباره آنها رعایت میگردد. پیک سیاسی وارده به کشور باید علاوه بر گذرنامه سیاسی دارای ورقه مخصوص پیک سیاسی صادره از طرف فرستنده بسته پست سیاسی باشد و ورقه مزبور باید روادید مخصوص پیک سیاسی داشته باشد. این روادید فقط از طرف وزارت امور خارجه در تهران یا سفارتخانههای دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج صادر میشود.

مبحث سوم - مرسولات پست بینالمللی

ماده 81 - مرسولات پستی کلیه اشیائی است که برطبق قوانین پستی کشور یا اتحادیه جهانی پست توسط پست قبول، مبادله و توزیع میشود و شامل مراسلات و امانات به شرح ذیل است:

الف - مراسلات پستی، نامه، کارت پستال، مطبوعات، نمونههای تجارتي، نوار و لوح فشرده پرشده و مانند آنها است.

ب - امانات پستی، کلیه بستههای پستی است بهاستثناء مراسلاتی که از لحاظ بستهبندی، وزن و کرایه پستی تابع ضوابط خاص خود باشد.

اول - مبادله کیسهای مرسولات پستی

ماده 82 - کیسهای پستی حاوی مرسولات پستی باید هنگام ورود به گمرکهای مرزی و ارسال به خارج در دفاتر مبادله پستی بهوسیله گمرک، نظارت و مهر و موم و پلمب گردد.

دوم - مرسولات ارسالی به خارج کشور

ماده 83 - کلیه مرسولات ارسالی به خارج از کشور که مشمول نظارت گمرکی است باید با فرمهای CN22، CN23، CP71 و CP72 که توسط ارسالکننده تکمیل میشود همراه باشد فرمهای یاد شده که اظهارنامههای گمرکی مرسولات پستی تلقی و بررسی گمرکی براساس آن انجام میشود توسط ادارات پست در اختیار فرستنده قرار میگیرد.

در واحدهای پستی که واحد گمرکی وجود دارد، نمایندگان گمرک بر مرسولات پستی مشمول مقررات گمرکی نظارت میکنند و با مهر یا با

روش‌های خودکاري که از ناحیه گمرک ایران تجویز و مورد اجرا گذاشته میشود مهور مینمایند.

تبصره - واحد خدمات پستی، نهادی دولتی یا خصوصی دارای مجوز از دولت است که خدمات بینالمللی پستی ارائه میکند.

ماده 84 - گمرک ایران میتواند در صورت درخواست پست جمهوری اسلامی ایران تمام یا بخشی از وظایف مربوط به پذیرش مرسولات پستی به خارج از کشور را پس از احراز شرایط لازم با اعطای نیابت به پست جمهوری اسلامی ایران برای مدت معینی واگذار نماید.

ماده 85 - در هر نقطه از کشور که دفتر مبادله مرسولات پستی خارجی دایر است گمرک نیز باید در آنجا مستقر شود و انجام وظیفه نماید.

تبصره 1- دفاتر مبادله مرسولات پستی خارجی با اطلاع و موافقت گمرک ایران تأسیس میشود.

تبصره 2- پست جمهوری اسلامی ایران مکلف است تمامی امکانات اداری لازم جهت استقرار گمرک را تأمین نماید.

ماده 86 - گمرک در دفاتر مبادله مرسولات پستی، مرسولات قبول شده را با توجه به فرم‌های CN22، CN23، CP71 و CP72 همراه آنها کنترل و در صورت وجود تردید میتواند جهت تطبیق محتوی با فرم همراه مرسوله از مأمور پست دفتر مبادله درخواست نماید که آنها را باز کند و در صورت عدم تطبیق، مرسوله برگشت داده میشود و چنانچه جزء کالای ممنوع‌الصدور باشد ضبط و طبق مقررات مربوطه اقدام میشود.

گمرک بر مرسولات ارسالی به خارج از کشور با مهر و موم و پلمب کیسها نظارت میکند.

تبصره - گمرک ضمن نظارت در امر ارسال مرسولات پستی، علاوه بر مهر و موم نمودن کیسها، فرم بارنامه‌های کیسها و امانات محتوی آنها را به مهري که از طرف گمرک ایران تعیین میشود مهور مینماید.

سوم - مرسولات وارده از خارج کشور

ماده 87 - در صورتی که مرسولهای از نظر گمرک مشکوک باشد میتواند از مأمور پست بخواهد که آنها را باز نماید. در این مورد فرم

مخصوص حاکی از باز شدن و تعیین مشخصات کالا طبق نمونه تعیین شده از ناحیه گمرک ایران، به بسته مزبور الصاق میشود.

تبصره 1- چنانچه نامه یا مرسولهایی که اداره پست مجاز به باز کردن آن نیست به نظر گمرک مشکوک باشد طبق ماده (23) آییننامه اجرائی موافقتنامه امانات پستی عمل میشود. این رویه در مورد مرسولات به مقصد خارج از کشور نیز لازمالاجراء است.

تبصره 2- ترخیص محمولات و مرسولاتی که جنبه تجاری دارند تابع تشریفات و مقررات عمومی است.

چهارم - مرسولات پستی مشمول حقوق ورودی

ماده 88 - مرسولات پستی وارده از خارج کشور که مشمول پرداخت حقوق ورودی هستند باید در انبارهای متعلق به پست که تحت نظارت گمرک میباشند، نگهداری شوند.

ماده 89 - دفاتر پست مکلفند فهرست مرسولات پستی که طبق مقررات پست، متروکه تلقی میشوند با درج کلیه مشخصات براساس اظهارنامههای گمرکی مخصوص مرسولات پستی تنظیم و به همراه کالا به انبارهای گمرکی تحویل دهند. شرکت پست مکلف است جهت نگهداری کالای متروکه فضایی مناسب را در اختیار گمرک قرار دهد.

تبصره - پست بنا به درخواست کتبی صاحب کالا میتواند مدت توقف کالا را حداکثر تا سه ماه تمدید کند.

پنجم - حمل و مبادله مرسولات وارده از خارج، در داخل کشور

ماده 90- در مواردی که مرسولات پستی موضوع پروانه عبور به گمرک مقصد عبور تحویل نشود، مورد، تابع مقررات مبحث ششم فصل اول بخش هفتم این قانون میشود.

ششم - توزیع مرسولات و دریافت حقوق ورودی

ماده 91- حقوق ورودی مرسولات وارده از خارج توسط گمرک وصول میشود. مرسولات قابل توزیع بهوسیله پست با صدور پروانه یا پته توسط مأموران گمرک تعیین و در دفتر مخصوص ثبت و پروانه یا پته گمرکی به همراه صورتحساب وجوه متعلقه به پست تحویل میشود. ادارات پست پس از وصول حقوق ورودی، وجوه دریافتی را به حساب گمرک واریز و حداکثر ظرف بیست روز از تاریخ تحویل صورتحساب با گمرک تسویه حساب

مینمایند. وجوه واریز شده به درآمد قطعی منظور میگردد.

مبحث چهارم - فروشگاههای آزاد

ماده 92- فروشگاههای آزاد فروشگاههایی است که توسط بخش غیردولتی تحت نظارت گمرک در فرودگاههای بینالمللی و سایر فرودگاههایی که پرواز خارجی دارند و بنادر و مبادی زمینی دایر میشوند و اجازه داده میشود که در آنها کالاهای خارجی با معافیت از پرداخت حقوق ورودی و کالاهای داخلی، به مسافرین ورودی یا خروجی یا خدمه وسایل نقلیه ورودی و خروجی فروخته شود.

فروشگاههای آزاد پس از کسب مجوز از گمرک و سازمانهای ذیربط ایجاد میشود.

تبصره - چگونگی ورود، خروج، فروش و نوع کالا و نحوه تسویه کالاهای وارده به فروشگاههای مذکور در آییننامه اجرائی این قانون تعیین میگردد.

ماده 93- کالای خارجی مشمول حقوق ورودی که در فروشگاههای آزاد فقط به مسافر یا خدمه فروخته میشود چنانچه در هنگام ورود به قلمرو گمرکی کشور بدون اظهار به گمرک کشف گردد مشمول مقررات قاچاق کالا است.

ماده 94- چنانچه در انبار فروشگاه آزاد که خارج از انبارهای گمرکی است کالایی اضافه بر اسناد و مدارک مشاهده شود کالای اضافی خارجی مشمول مقررات قاچاق کالا میگردد. برای این منظور گمرک میتواند در هر مورد که لازم بداند کالای موجود در انبار مذکور را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهد و آنها را با دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نماید.

مبحث پنجم - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری

ماده 95- «وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری» به شناور، وسیله نقلیه آبی خاکی (هاورکرافت)، هواپیما، وسایل نقلیه جادهای و ریلی که در حمل و نقل بینالمللی برای حمل اشخاص و کالا بهصورت تجاری، مورد استفاده قرار میگیرد، به همراه مقدار متعارف لوازم یدکی، ملزومات و تجهیزات، مواد روانکننده و سوخت موجود در باکهای استاندارد که با این وسایل نقلیه حمل میشوند اطلاق میگردد. این اصطلاح شامل محفظه‌های حمل بار یا بارگنج (کانتینر) نیز میشود.

ماده 96- وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری، اعم از پر یا خالی، میتواند به صورت موقت یا عبوری وارد قلمرو گمرکی شود، مشروط بر اینکه در خارج به ثبت رسیده باشد و برای حمل و نقل داخلی مورد استفاده قرار نگیرد. این وسایل نقلیه در مهلت تعیین شده توسط گمرک باید بدون هرگونه تغییر بهجز تغییرات ناشی از استهلاک از مرزهای رسمی کشور خارج شود.

ماده 97- وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری به هنگام ورود و خروج فقط يك برگه اظهارنامه اجمالی ورودی یا خروجی بدون نیاز به اسناد دیگر، به منظور شناسایی و تسویه این وسایل نقلیه به گمرک تسلیم میکنند و به شرط سپردن تعهد، شرکت حمل و نقل ایرانی مربوطه از سپردن تضمین معاف است.

تبصره 1- کالاهایی که با این وسایل نقلیه حمل میشوند و یا اشخاصی که با این وسایل نقلیه مسافرت مینمایند، تابع مقررات خاص خود میشوند.

تبصره 2- وسیله نقلیه در صورت عدم خروج در مهلت مقرر با احراز سوءنیت مشمول مقررات قاچاق میشود.

مبحث ششم - رویه انتقالی

ماده 98- به انتقال کالاها تحت نظارت گمرک از وسیله حمل ورودی به وسیله حمل خروجی در محدوده يك گمرک که همان گمرک ورودی و خروجی از قلمرو گمرکی است رویه انتقالی اطلاق میشود. این انتقال به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم انجام میشود که وسایل حمل ورودی و خروجی همزمان یا با فاصله زمانی در محدوده يك گمرک حضور دارند تا عمل انتقال انجام گیرد.

تبصره - نحوه تشریفات اظهار، ارزیابی و تحویل و تحول کالای انتقالی در آییننامه اجرائی این قانون تعیین میگردد.

مبحث هفتم - رویه کران بری (کابوتاژ)

ماده 99- کران بری (کابوتاژ) رویه‌ای است که براساس آن کالای داخلی از يك گمرک مرزی به گمرک مرزی دیگر در قلمرو گمرکی از راه دریا یا رودخانه‌های مرزی حمل میگردد. کالایی که از لحاظ نزدیکی راه با رعایت صرفه تجاری از يك نقطه به نقطه دیگر قلمرو گمرکی از راه‌های زمینی مجاز با عبور از خاک کشور خارجی و همچنین کالایی که

از راه دریا یا رودخانه‌های مرزی به مناطق آزاد حمل می‌شود در صورتی که برای مصرف در این مناطق باشد نیز مشمول مقررات کران‌بری (کابوتاژ) می‌شود. در این موارد هرگاه کالای کران‌بُرد (کالای کابوتاژی) با وسایل نقلیه داخلی حمل شود وسیله نقلیه نیز تابع رویه کالای کران‌بُرد (کالای کابوتاژی) است.

تبصره - نحوه تشریفات اظهار و اسناد مربوطه، ارزیابی و میزان تضمین در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

ماده 100- کالایی که صدور آن از کشور مجاز است و صدور آن مشمول پرداخت هیچگونه وجهی نیست را میتوان با انجام تشریفات و مقررات مربوطه به‌عنوان کران‌بر (کابوتاژ) حمل نمود. گمرک ایران میتواند با کران‌بری (کابوتاژ) کالای ممنوع‌الصدور یا کالایی که بهموجب قانون و مقررات مجاز مشروط است با اخذ تضمین یا تعهد یا قیود دیگر موافقت نماید.

ماده 101- هرگاه مدت اعتبار پروانه کران‌بری (کابوتاژ) برای رسیدن کالا به گمرک مقصد منقضی گردد و تا سه ماه بعد از انقضاء آن از طرف صاحب کالا گواهینامه گمرک مقصد مبنی بر ورود کالا ارائه نشود آن کالا مانند کالای به مقصد نرسیده تلقی و به نحو زیر عمل می‌شود:

الف - در صورتی که کالای موضوع کران‌بری (کابوتاژ) از نوع مجاز باشد نسبت به اجرای تعهد یا تضمین مأخوذه اقدام و سپس پروانه خروجی صادر می‌گردد.

ب - در صورتی که کالای موضوع کران‌بری (کابوتاژ)، کالای ممنوع‌الصدور یا مجاز مشروط باشد، مشمول مقررات قاچاق است و در صورت اثبات عدم سوءنیت فقط به ضبط تضمین یا پیگیری انجام تعهد اکتفاء می‌شود. تا زمانی که جرم قاچاق اعلام یا وجه تضمین یا تعهد به درآمد منظور نشده است، تحویل کالا با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (109) این قانون بلامانع است.

تبصره - در مواردی که با ارائه مدارک و مستندات معتبر مورد تأیید گمرک، محرز شود کالای کران‌بُرد (کالای کابوتاژی) در اثناء حمل به علل قوه قهریه (فورس ماژور) از بین رفته است گمرک ایران مجاز است آن را به مقصد رسیده تلقی کند و علاوه بر دستور ابطال تضمین یا

تعهد از تعقیب موضوع نیز خودداری نماید.

بخش هشتم - تخلفات و قاچاق

فصل اول - تخلفات گمرکی

ماده 102- ابلاغ هر نوع صورتمجلس مبنی بر ضبط، توقیف کالا و کشف تخلف یا قاچاق به شخصی که به وکالت از طرف صاحب کالا اظهارنامه به گمرک تسلیم نموده و تنظیم صورتمجلس بر اثر رسیدگی به آن اظهارنامه صورت گرفته است به منزله ابلاغ آن به صاحب کالا محسوب میگردد.

ماده 103- وسایل نقلیه آبی اعم از خالی یا حامل کالا که وارد آبهای کشور میشود باید در اسکله‌های مجاز پهلو بگیرد یا در لنگرگاه‌های مجاز لنگر بیاورد و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله‌ها یا لنگرگاه‌ها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور میشود اعم از خالی یا حامل کالا باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات گمرکی مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها تشریفات گمرکی باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی اعم از خالی یا حامل کالا باید از راه‌های مجاز گمرکی وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات گمرکی آن انجام گردد و همچنین از راه‌های مجاز گمرکی خارج شود.

تبصره 1- اسکله‌ها، لنگرگاه‌ها، فرودگاه‌ها و راه‌های مجاز گمرکی برای ورود و خروج وسایل نقلیه و کالا و مسافر و هواپیماهای مشمول تشریفات گمرکی به پیشنهاد کارگروهی به مسؤلیت وزارت کشور و با شرکت نمایندگان تامالاختیار گمرک ایران، وزارتخانه‌های امور خارجه، اطلاعات، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تعیین میشود و به‌تصویب هیأت‌توزیران میرسد.

تبصره 2- پهلو گرفتن، لنگر انداختن، فرود آمدن و وارد شدن وسایل نقلیه و خارج شدن آنها بدون انجام تشریفات مربوطه از مسیر غیرمجاز جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) که باید ثابت شود، در مورد وسایل نقلیه خالی مشمول پرداخت جریمه به‌مبلغ سیصد هزار (300.000) ریال تا سه میلیون (3.000.000) ریال به تشخیص رئیس گمرک مربوطه میشود. همچنین در مورد وسایل نقلیه حامل کالا طبق مقررات ماده (113) رفتار میگردد.

ماده 104- هرگاه به همراه کالایی که با رعایت ماده (103) وارد گردیده است بسته یا بسته‌هایی مشاهده شود که در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه وسیله نقلیه، ذکر از آن نشده باشد و یا بسته یا بسته‌هایی در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه ذکر شود که به مرجع تحویل‌گیرنده، تحویل نگردیده باشد و برای توضیح علت اختلاف نیز ظرف سه ماه اسناد و مدارک مورد قبول گمرک از طرف شرکت حمل و نقل کالا ارائه نشود حسب مورد به شرح زیر رفتار می‌گردد:

الف - در مورد اضافه تخلیه به ضبط بسته یا بسته‌های اضافی اکتفاء میشود.

ب - در مورد کسر تخلیه به اخذ جریمه انتظامی مطابق ماده (110) این قانون اقدام می‌گردد.

تبصره 1- چنانچه ظرف مهلت مقرر با ارائه اسناد و مدارک مورد قبول گمرک، ثابت گردد که نسبت به اختلاف، سوء نیتی نبوده است، گمرک اجازه اصلاح اظهارنامه اجمالی را میدهد.

تبصره 2- بسته‌های اضافی تحویلی به گمرک‌های مقصد عبور داخلی مشمول مقررات این ماده است.

تبصره 3- میزان کسری و اضافی غیرمتعارف کالاهایی که بدون بسته‌بندی وارد می‌گردد نیز از نظر نحوه اقدام و اخذ جریمه مشمول مقررات این ماده میشود.

تبصره 4- مسؤول پرداخت جریمه‌های فوق در مورد شرکتهای حمل و نقلی که در ایران نمایندگی دارند، نمایندگیهای مزبور است و در مورد شرکتهای حمل و نقلی که نمایندگی رسمی در ایران ندارند گمرک میتواند به منظور وصول جریمه‌های احتمالی از حامل کالا تضمین لازم را اخذ کند.

ماده 105- هرگاه کالایی که ورود آن ممنوع است برای ورود قطعی با نام و مشخصات کامل و صحیح اظهار شود گمرک باید از ترخیص آن خودداری و به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی بهطور مکتوب اخطار کند که حداکثر ظرف سه ماه نسبت به عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا با رعایت ضوابط اقدام نماید. در صورت عدم اقدام ظرف مدت مزبور، گمرک کالا را ضبط و مراتب را به صاحب آن یا نماینده او ابلاغ مینماید. صاحب کالا حق دارد از تاریخ ابلاغ ضبط تا دو ماه اعتراض خود را به دادگاه صالحه تسلیم نماید و مراتب را حداکثر ظرف

پانزده روز از تاریخ مراجعه به دادگاه صالحه به گمرک مربوطه اعلام کند. در غیر اینصورت کالا به ضبط قطعی دولت درمیآید.

تبصره 1- کالایی که وارد کردن آن جرم شناخته میشود از شمول این ماده مستثنی است و طبق قوانین و مقررات مربوط به آن عمل میشود.

تبصره 2- در مواردی که صاحب کالا به تشخیص گمرک معترض باشد و پرونده به واحدهای ستادی و مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی احاله شود رسیدگی به آن خارج از نوبت انجام میگردد. تاریخ ابلاغ نظر نهایی گمرک مبدأ سه ماه مذکور است.

تبصره 3- اگر صاحب کالا یا نماینده قانونی او بهطور مکتوب عدم موافقت خود را از عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا قبل از سه ماه مذکور اعلام نماید گمرک بلافاصله به ضبط کالا اقدام میکند.

ماده 106- در مورد کالای موضوع ماده (105) که بهجای کالای مجاز و بدون استفاده از اسناد خلاف واقع از گمرک ترخیص شده و از تاریخ ترخیص آن بیش از چهار ماه نگذشته است بهشرح زیر رفتار میشود:

الف - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا باشد کالا فوری توقیف و پس از رد حقوق ورودی دریافتی طبق مقررات ماده (105) این قانون رفتار میشود.

ب - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا نباشد و معلوم گردد که در زمان ترخیص، حقوق ورودی بیشتری به آن تعلق میگرفته است، مابهالتفاوت حقوق ورودی مقدار بهدست نیامده دریافت میشود.

ماده 107- هرگاه ضمن رسیدگی به اظهارنامه یا بازرسی کالای صادراتی معلوم شود وجوهی کمتر از میزان مقرر، اظهار یا تودیع گردیده است علاوه بر اخذ مابهالتفاوت به تشخیص رئیس گمرک جریمهای از پنج درصد (5%) تا پنجاه درصد (50%) مابهالتفاوت مذکور دریافت میشود.

تبصره - هرگاه در اظهارنامه صادراتی بیش از ده درصد (10%) کمتر یا بیشتر ارزش کالا غیرواقعی اظهار گردد تا تسهیلات و مزایای غیرقانونی برای صاحب کالا ایجاد نماید جریمهای بین ده درصد (10%)

تا صد درصد (100%) مابهالتفاوت ارزش، اخذ میشود.

ماده 108- غیر از مصادیقی که در این قانون بهعنوان قاچاق ذکر شده است کشف هر نوع مغایرت بعد از اظهار و قبل از ترخیص کالای ورودی از گمرک که موجب زیان مالی دولت گردد و مستلزم اخذ تفاوت وجوه متعلقه باشد علاوهبر اخذ مابهالتفاوت، با توجه به اوضاع و احوال به تشخیص رئیس گمرک جریمهای از ده درصد (10%) تا صددرصد (100%) مابهالتفاوت، دریافت میشود.

تبصره 1- در صورتی که کشف مغایرت منجر به اخذ مابهالتفاوت حقوق ورودی به ميزانی بیش از پنجاه درصد (50%) حقوق ورودی کالای اظهار شده باشد علاوهبر اخذ مابهالتفاوت، حداقل جریمه مأخوذه نباید کمتر از پنجاه درصد (50%) مابهالتفاوت باشد.

تبصره 2- در مواردی که مقصد نهایی بارنامه بعد از گمرک، مرز ورودی باشد و اظهارنامه عبوری براساس مندرجات اسناد، تنظیم و تسلیم گمرک شده باشد در صورتی که در اثر ارزیابی مغایرتی در نوع و میزان کالا کشف شود و اسناد مورد قبول گمرک طی سه ماه ارائه نگردد، کالای مغایر و مازاد توسط دولت ضبط میگردد.

تبصره 3- جرائم مربوط به اظهار مغایر بهاستثناء تبصره (2) این ماده در مورد کالای عبور خارجی و مرجوعی و عبور داخلی توسط شرکت حمل و نقل بهصورت تضمین اخذ میشود تا در صورت عدم خروج کالا یا عدم تحویل کالا به گمرک مقصد در مهلت مقرر علاوه بر اجرای مقررات مربوطه به درآمد قطعی واریز گردد.

ماده 109- وسایل نقلیه و کالاهایی که بهصورت عبوری، ورود موقت، ورود موقت برای پردازش یا مرجوعی وارد کشور میگردد و وسایل نقلیهای که به استناد جواز عبور بینالمللی وارد کشور میشود چنانچه در مهلت مقرر برای خروج از کشور یا تحویل به گمرک بهغیراز موارد قوه قهریه (فورس ماژور) مراجعه ننماید به تشخیص رئیس گمرک به ازای هر روز تأخیر مشمول جریمهای از دویست هزار (200.000) ریال تا یک میلیون (1.000.000) ریال میشود.

تبصره - مواردی که وجه تعهد یا تضمین دریافت شده از صاحب وسیله نقلیه یا کالا به درآمد واریز گردیده و یا جرم قاچاق به مراجع قضائی گزارش شده باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

ماده 110- هرگاه در اظهارنامههایی که برای ترخیص کالا تسلیم

گمرک میشود مشخصات کالا برخلاف واقع اظهار شده باشد ولی این خلاف اظهار متضمن زیان مالی دولت نشود و کشف آن مستلزم اخذ تفاوت نباشد بهتشیخیم رئیس گمرک محل، جریمه‌های که حداقل آن پانصد هزار (500.000) ریال و حداکثر آن یک میلیون (1.000.000) ریال است اخذ و با اجازه کتبی رئیس گمرک محل، اظهارنامه تسلیمی اصلاح میشود.

تبصره - در مواردی که اظهار خلاف از مصادیق تخلفات و قاچاق موضوع این قانون نباشد ولی کالا ممنوع‌الورود باشد گمرک در این موارد وفق مقررات ماده (105) این قانون اقدام مینماید و علاوه بر آن، جریمه موضوع این ماده نیز اخذ میگردد.

ماده 111- مرتکبین تخلف از مقررات گمرکی که جریمه از آنها مطالبه میشود هر گاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن که توسط رئیس گمرک محل تعیین میگردد اعتراض داشته باشند میتوانند قبل از ترخیص یا پس از تودیع یا تأمین آن در گمرک محل، اعتراض خود را با دلایل و مدارک به‌منظور ارجاع به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی به گمرک مربوطه تسلیم نمایند.

تبصره - در تمام مواردی که توسط رؤساء گمرک، جریمه برای تخلفات گمرکی تعیین میگردد جریمه باید با توجه به نوع و تکرار و تعدد تخلف، سابقه و وضعیت متخلف، حجم و نوع و ارزش کالا، شرایط مکان و زمان، تعیین و به وضوح و به‌طور کامل در صورت‌مجلس تخلف قید و امضاء و یک نسخه از آن به گمرک ایران ارسال گردد و در مقابل وصول جریمه بلافاصله رسید رسمی صادر و به پرداخت‌کننده تسلیم شود.

ماده 112- اشتغال کارکنان گمرک به امر بازرگانی خارجی یا کارگزاری گمرکی و هر نوع حرفه دیگر که با تشریفات گمرکی مرتبط باشد ممنوع است. متخلفین با حکم مراجع رسیدگی به تخلفات اداری، به اخراج از خدمت در گمرک محکوم میشوند.

فصل دوم - قاچاق

ماده 113- موارد زیر قاچاق گمرکی محسوب میشود:

الف - کالایی که از مسیر غیرمجاز یا بدون انجام تشریفات گمرکی به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج گردد. همچنین کالاهایی که بدون انجام تشریفات گمرکی یا از مسیرهای غیرمجاز وارد کشور شود و در داخل کشور کشف گردد.

تبصره - منظور از مسیر غیرمجاز، مسیرهایی غیر از موارد مندرج در تبصره(1) ماده(103) این قانون است.

ب - خارج نکردن وسایل نقلیه و یا کالای ورود موقت، ورود موقت برای پردازش، عبور خارجی و مرجوعی طرف مهلت مقرر از قلمرو گمرکی و عدم تحویل کالای عبور داخلی شخصی طرف مهلت مقرر جز در مواردی که عدم خروج یا عدم تحویل به گمرک و یا ترخیص قطعی، عمده نباشد.

تبصره - ارائه اسناد خلاف واقع که دلالت بر خروج وسایل نقلیه و کالا از قلمرو گمرکی و یا تحویل آنها به گمرک داشته باشند نیز مشمول مقررات این بند است.

پ - بیرون بردن کالای تجاری از اماکن گمرکی بدون اظهار یا بدون پرداخت یا تأمین حقوق ورودی، خواه عمل در حین خروج از اماکن گمرکی یا بعد از خروج کشف شود. هرگاه خارجکننده غیر از صاحب کالا یا نماینده قانونی او باشد گمرک عین کالا و در صورت نبودن کالا بهای آن را از مرتکب میگیرد و پس از دریافت وجوه گمرکی مقرر، به صاحب کالا مسترد میدارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب میشود.

ت - کالای عبور خارجی که تعویض و یا قسمتی از آن برداشته شود.

ث - کالایی که ورود یا صدور آن ممنوع است تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط و با نام دیگر اظهار شود. کالای عبوری مشمول تبصره(2) ماده(108) این قانون میشود.

ج - وجود کالای اضافی همراه کالای اظهارشده که در اسناد تسلیمی به گمرک ذکری از آن نشده است، مشروط بر اینکه کالای اضافی از نوع کالای اظهار شده نباشد. کالای اضافی موضوع ماده (54) این قانون از شمول این بند مستثنی است.

چ - وسایل نقلیه و کالایی که صدور قطعی آن ممنوع یا مشروط است و بهعنوان خروج موقت یا کران بری (کابوتاژ) اظهار شده باشد و طرف مهلت مقرر به قلمرو گمرکی وارد نگردد. موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمده نیست از این حکم مستثنی است.

ح - کالای مجاز یا مجاز مشروطی که تحت عنوان کالای مجاز یا

مجاز مشروط دیگری که جمع حقوق ورودی آن کمتر است با نام دیگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع اظهار شود، کالای عبوری مشمول تبصره (1) ماده (108) این قانون است. منظور از اسناد خلاف واقع اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با جنس و خصوصیات کالای اظهار شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

خ - کالا با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف یا اسناد غیرواقعی و یا با ارائه مجوزهای جعلی به گمرک اظهار شود.

د- کالای جایگزین شده ممنوعالصدور یا مشروط یا دارای ارزش کمتری که با کالای صادراتی که برای آن پروانه صادر گردیده است تعویض شود.

ذ- کالای مورد معافیتی که بدون رعایت مقررات ماده (120) این قانون به دیگری منتقل شود.

ماده 114- بنا به پیشنهاد گمرک ایران، اشخاصی که کارت بازرگانی دارند، چنانچه مرتکب قاچاق کالا شوند، کارت بازرگانی آنها پس از رسیدگی به موضوع در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گمرک ایران بهطور موقت توقیف یا بهطور دائم ابطال میگردد.

تبصره - ابطال کارت بازرگانی مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات، قبل از محرومیت برای آن گشایش اعتبار شده یا حمل آن آغاز گردیده است، نمیشود.

ماده 115- در صورتی که در اجرای مقررات و کنترل‌های گمرکی بخشی از محموله، مشمول مقررات قاچاق گمرکی تشخیص داده شود، نگهداری یا ضبط مابقی کالا یا وسیله نقلیه آن مجاز نمیباشد، مگر آن‌که به تشخیص گمرک نگهداری آنها برای اثبات عمل قاچاق یا وصول جریمهها ضروری باشد.

ماده 116- هرگونه حک و اصلاح در صورتمجلس کشف و ضبط، حذف یا الحاق نام شخص یا اشخاص دیگری در آن به عنوان عوامل کشف و تغییردادن در مندرجات آن ممنوع است و مرتکب در صورت وجود عمد به عنوان جعل و تزویر در اسناد دولتی در مراجع قضائی مورد تعقیب قرار میگیرد. هرگاه جعل و تزویر مزبور متضمن جرم دیگری نیز باشد مرتکب برای آن جرم نیز طبق مقررات و قوانین مربوط مورد

تعقيب واقع ميشود.

ماده 117- اسناد مثبتة گمرکي که در موارد احتمالي قاچاق ميتوان به آن استناد نمود عبارت از اصل اسناد زير است:

الف - پروانه ورود گمرکي

ب - پته گمرکي

پ - قبض سپرده موجب ترخيص کالا

ت - قبض خريد کالاي متروکه، ضبطي و بلاصاحب

ث - پروانه عبور

ج - پروانه مرجوعي

چ - پروانه ورود موقت

ح - پروانه ورود موقت براي پردازش

خ - پته عبور

د- پروانه کران بري(کابوتاژ)

ذ- پروانه صادراتي

ر- پروانه صدور موقت

ز- کارت مسافري صادره توسط مناطق آزاد تجاري و صنعتي

ژ- کارت هوشمند تکميل و تأييد شده توسط گمرک

تبصره - مشخصات مذکور در اين اسناد بايد با مشخصات کالا تطبيق نمايد و فاصله بين تاريخ صدور سند و تاريخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

ماده 118- مقررات کشف، تحويل، تهيه صورتمجلس قاچاق، توقيف کالا و متهم، مخبر، کاشف، ميزان جریمهها، نحوه وصول، فروش و تقسيم حاصل فروش و جریمههاي آن، نحوه ارجاع پرونده به مراجع صالحه و ساير موارد پيشبيني نشده در اين فصل تابع قوانين مربوط به قاچاق است.

بخش نهم - معافيتها و ممنوعيتها

فصل اول - معافیتها

ماده 119- علاوه بر معافیت‌های مذکور در جدول تعرفه گمرکی ضمیمه آییننامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات و معافیت‌های دیگری که به موجب قوانین، تصویب‌نامه‌ها، موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای مصوب مجلس شورای اسلامی برقرار شده است، موارد زیر نیز از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشد:

الف - کالاهای مورد استفاده متعلق به رؤسای کشورهای خارجی و همراهان آنها

ب -

1- کالای مورد استفاده رسمی مأموریت‌های سیاسی خارجی و کالای مورد استفاده شخصی مأموران سیاسی و خانواده آنان موضوع ماده (36) قانون مربوط به قرارداد وین درباره روابط سیاسی، مصوب 21/7/1343 به‌شرط رفتار متقابل و با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد

2- کالای مورد استفاده رسمی مأموریت‌های کنسولی خارجی و کالای مورد استفاده شخصی مأموران کنسولی خارجی و اعضای خانواده آنان که اهل خانه او می‌باشند در حدود قانون کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی مصوب 4/12/1353 به شرط رفتار متقابل و با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد

3- کالای مورد استفاده رسمی نمایندگی‌های سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی وابسته به آن و کالای مورد استفاده کارکنان و کارشناسان سازمان ملل متحد، مأمور خدمت در ایران در حدود قانون کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های سازمان ملل متحد مصوب 13/12/1352 و قانون کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های سازمان‌های تخصصی ملل متحد مصوب 20/12/1352 با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد

4- کالای مورد استفاده کارشناسان خارجی اعزامی از محل کمک‌های فنی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کشورهای خارجی و مؤسسات بین‌المللی به ایران، برابر آییننامه مزایا و معافیت‌های کارشناسان خارجی مصوب 23/4/1345 با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد و اشیاء مورد استفاده رسمی بازرسان سازمان کنوانسیون منع سلاح‌های شیمیایی در حدود قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع گسترش، تولید، انباشت و به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی

و انهدام آنها مصوب 5/5/1376 و سایر کنوانسیونهای بینالمللی که دولت جمهوری اسلامی ایران به آن پیوسته است و یا می‌پیوندد در حدود مقررات این کنوانسیونها

5 - آلات و ادوات حفاری و مواد شیمیایی و وسایل عملیات علمی و فنی وارد شده توسط هیأت‌های علمی باستان‌شناسی کشورهای عضو سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) با تشخیص و تأیید سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری و گمرک ایران در هر مورد برای حفاری و اکتشافات علمی

پ - رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوایی که امکان ساخت داخلی آنها در کشور فراهم نیست به پیشنهاد شرکت فرودگاه‌های کشور و موافقت وزارت راه و شهرسازی و تأیید وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی

ت - تجهیزات نظامی اعم از اسلحه و مهمات، لوازم مخابراتی نظامی، مواصلاتی، تانک و سایر اراجه‌های زره‌پوش جنگی و وسایل نقلیه خاص دفاعی به‌استثناء سواری و سواری کار و مواد اولیه برای ساخت اقلام یاد شده که با تأیید کتبی وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از بودجه دولت یا از محل هر اعتبار دیگری که به همین منظور تخصیص یافته و به تصویب دولت رسیده است و به‌صورت انحصاری برای مصارف وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر نیروهای مسلح و انتظامی خریداری و به‌طور مستقیم به‌نام سازمان‌های مذکور از خارج وارد شده

تبصره - وزرای امور اقتصادی و دارایی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بنا به دلایل نظامی و امنیتی می‌توانند کالای وارده را از بازرسی معاف و مراتب را به گمرک اعلام نمایند.

ث - اقلام و تجهیزات خاص اطلاعاتی با تأیید کتبی وزیر اطلاعات

تبصره 1- اقلام مزبور از بازبینی و بازرسی معافند.

تبصره 2- مقررات این بند شامل صادرات کالاهای مذکور نیز میشود.

ج - کالای عبوری خارجی، مرجوعی، انتقالی، کران بری (کابوتاژ)، واردات موقت، واردات موقت برای پردازش

چ - اسباب سفر و لوازم شخصی و اشیاء غیرمستعمل و مواد خوراکی غیرتجاری همراه مسافر

تبصره - سقف ارزش معافیت اقلام موضوع این بند در مورد هر مسافر مبلغی است که به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب هیأت وزیران تعیین میشود. در صورت افزایش، مازاد بر آن با حفظ جنبه غیرتجاری مشمول پرداخت حقوق ورودی میشود.

ح - لوازم خانه و لوازم شخصی ایرانیان مقیم خارج که مدت اقامت آنان در خارج یکسال یا بیشتر باشد و لوازم خانه و اشیاء اتباع خارجی دارای اجازه اقامت که به ایران وارد میشوند مشروط بر اینکه:

1- لوازم و اشیاء مزبور از یکماه قبل تا نه ماه بعد از ورود شخص به قلمرو گمرکی وارد شود موارد قوه قهریه (فورس ماژور) به تشخیص گمرک ایران مستثنی است.

2- لوازم و اشیاء مزبور به تشخیص گمرک با وضع و شؤون اجتماعی آنان متناسب بوده و جنبه تجاری نداشته باشد.

3- در پنج سال گذشته، از چنین معافیتی استفاده نکرده باشند.

تبصره 1- کارمندان دولت که برای انجام مأموریت یکساله یا بیشتر به خارج از کشور اعزام میشوند در صورتی که قبل از پایان مأموریت و توقف یکساله از خارج احضار شوند همچنین ایرانیانی که به تشخیص وزارت امور خارجه به ناحق از کشور محل سکونت اخراج میشوند مشمول شرط مدت یکسال توقف مذکور در این بند نیستند.

تبصره 2- منظور از لوازم خانه اشیائی است که به طور عرفی مورد استفاده شخص و یا خانواده صاحب آن اشیاء هنگام اقامت در یک محل قرار میگیرد.

تبصره 3- اشخاصی که با رعایت مقررات مربوطه از مناطق آزاد به سرزمین اصلی وارد میگردند نیز مشمول تسهیلات این بند میشوند.

خ - آلات و ابزاردستی اعم از برقی و غیربرقی مربوط بهکار یا حرفه ایرانیان شاغل در خارج و خارجیانی که به ایران میآیند مشروط بر اینکه:

1- اشتغال آن افراد به حرفه و پیشه و کار مورد ادعاء به تصدیق مقامات کنسولی ایران در کشور محل اقامت قبلی آنان برسد. در نقاط فاقد مقامات کنسولی ایران ارائه گواهی مقامات محلی کفایت میکند.

2- از يك ماه قبل از ورود تا نه ماه بعد از ورود آنان به قلمرو گمركي برسد.

د- لوازم شخصي، لوازم خانه و آلات و ابزار كار دستي ايرانيان مقيم خارج كه فوت ميشوند، با ارائه صورتمجلس ماترك كه حداكثر ظرف يكسال بعد از فوت، توسط مأموران كنسولي دولت جمهوري اسلامي ايران تنظيم گردد و حداكثر تا يك سال بعد از صدور گواهي انحصار وراثت وارد کشور شود.

تبصره - مقامات محلي به تشخيص وزارت امور خارجه در مواردی كه مأموران كنسولي دولت جمهوري اسلامي ايران در کشور محل اقامت نباشند، صلاحیت تنظيم صورتمجلس مذکور را دارند.

ذ- دارو و لوازم طبي و بیمارستاني مورد احتياج درماني و بهداشتي مؤسسات خيره و عامالمنفعه با گواهي وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي

تبصره - فهرست اين مؤسسات با تأييد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشكي با پيشنهاد وزير امور اقتصادي و دارايي بهتصويب هيأت وزيران ميرسد.

ر- وسائط نقلیه از جمله آمبولانس، خودروهاي فرماندهي امداد و نجات، خودروهاي ويژه امداد و نجات بهاستثناء سواري، دارو، لوازم پزشكي طبي و بیمارستاني، بالگرد و قايق امدادي، موادغذايي، پوشاك، پتو، چادر، خانههاي پيشساخته يا ساير كالاهاي امداد و نجات مورد نیاز كه بهمنظور كمك به آسیبديدگان از بلاياي طبيعي يا حوادث غيرمترقبه يا ساير وظايف و مأموريتهاي تصريح شده در اساسنامه هلال احمر جمهوري اسلامي ايران كه بهنام هلال احمر جمهوري اسلامي ايران وارد ميشود با تشخيص وزارت امور اقتصادي و دارايي

تبصره - تشریفات گمركي و ترخيص کالاها و اقلام وارداتي و اهدائي به هنگام وقوع بحرانها و سوانح و حوادث غيرمترقبه ملي و منطقيهاي در كمتريين زمان ممكن بهعمل ميآيد.

ز- اشیاء باستاني مربوط به ميراث فرهنگ و تمدن ايران، اعم از اينكه از قبل به خارج از کشور برده شده يا در خارج از کشور بهدست آمده باشد با تشخيص و تأييد سازمان ميراث فرهنگي، گردشگري و صنايع دستي

ژ- ورود اشیاء هنري و فرهنگي بهمنظور تشكيل بايگاني موزهها و نمايشگاههاي فرهنگي و هنري، کتابخانهها و مبادلات فرهنگي و هنري و تعمير و مرمت آثار باستاني توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي، سازمان اسناد و کتابخانه ملي ايران و سازمان ميراث فرهنگي، گردشگري و صنايع دستي حسب مورد

س- اشیاء عتيقه مربوط به ميراث فرهنگ و تمدن ساير کشورها که براي ايجاد يا تکميل موزههاي عمومي وارد کشور ميشود به تشخيص و تأييد سازمان ميراث فرهنگي، گردشگري و صنايع دستي

ش- کالاهاي صادراتي که به هر علت عينا¹ بازگشت داده شود با رعايت مقررات ماده (65) اين قانون

تبصره- منظور از کلمه عينا¹ در اين قانون آن است که روي کالاي صادراتي بازگشت شده به کشور، در خارج عملي انجام و يا از آن استفاده نشده باشد.

ص- سوخت و روغن مصرفي وسايل نقليه به ميزان متعارف در ورود و خروج از کشور

ض- نمونههاي تجاري بيها که به تشخيص گمرک ذاتاً² قيمتي نداشته و در عرف قابل خريد و فروش نباشد، با رعايت کنوانسيون مربوطه

تبصره- درمورد نمونههاي داراي بهاي ذاتي صاحب کالا ميتواند با حضور مأموران گمرک آن را غيرقابل فروش ساخته و ترخيص نمايد.

ط- مدالها، نشانها و تنديسهاي اعطائي از طرف دولتها و مؤسسات خارجي بينالمللي بهطور رسمي به اتباع ايران

ظ- هواپيماهاي باري و مسافري

ع- کالانما (کاتولوگ)، دفترک (بروشور)، تقويم، لوحهاي فشرده تبليغاتي، کتابچه حاوي مشخصات فني و تجاري کالا، اسناد مربوط به حمل کالا، نقشههاي فني فاقد جنبه تجاري

غ- واردات ماشينآلات خط توليد به تشخيص وزارت صنايع و معادن توسط واحدهاي توليدي، صنعتي و معدني مجاز

تبصره1- کالاهاي موضوع اين ماده مشمول محدوديتها و ممنوعيتها به استثناء محدوديتها و ممنوعيتهاي شرعي و قانوني با رعايت مقررات

فصل دوم از بخش نهم این قانون با عنوان «ممنوعیتها» نمیشود.

تبصره 2- معافیت‌های موضوع بندهای (چ) تا (د) این ماده شامل وسایل نقلیه نیست.

ماده 120- کالاهای موضوع بندهای (ب)، (ث)، (ذ)، (ر) و (ژ) ماده (119) این قانون و کالاهایی که به موجب قوانین خاص یا تصویب‌نامه‌های هیأت وزیران با معافیت از حقوق ورودی ترخیص میشوند اگر قبل از انقضاء ده سال از تاریخ ترخیص آن به شخص دیگری که حق استفاده از معافیت با همان شرایط را ندارد به هر عنوان اعم از قطعی یا وکالتی واگذار شود باید وجوه متعلقه را با کسر مبلغی که به تناسب فرسودگی و استهلاک در نظر گرفته میشود، پرداخت کند.

مواردی که طبق مقررات مربوط برای واگذاری نحوه دیگری مقرر شده باشد، مستثنی است.

تبصره - واگذاری کالای موضوع این ماده قبل از پنج سال از تاریخ ترخیص مستلزم اخذ مجوزهای ورود است.

ماده 121- حقوق ورودی قطعات و لوازم و موادی که برای مصرف در ساخت یا مونتاژ یا بستهبندی اشیاء یا مواد یا دستگاهها وارد میگردد در مواردی که مشمول ردیفی از جدول تعرفه شود که مجموعاً مأخذ حقوق ورودی آن بیشتر از جمع مأخذ حقوق ورودی شیء یا ماده یا دستگاه آماده باشد به تشخیص و نظارت وزارت صنعت، معدن و تجارت به مأخذ حقوق ورودی شیء یا ماده یا دستگاه آماده مربوط وصول میشود.

فصل دوم - ممنوعیتها

مبحث اول - ممنوعیتها در ورود قطعی

ماده 122- ورود قطعی کالاهای مشروحه زیر ممنوع است:

الف - کالاهای ممنوعه براساس شرع مقدس اسلام و به موجب قانون

ب - کالاهای ممنوعه شده به موجب جدول تعرفه گمرکی یا تصویب‌نامه‌های متکی به قانون

پ - اسلحه از هر قبیل، باروت، چاشنی، فشنگ، گلوله و سایر مهمات جنگی، دینامیت و مواد محترقه و منفجره مگر با اعلام و موافقت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

- ت - مواد مخدر و روانگردان از هر قبیل و پیشسازهای آنها مگر با موافقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در هر مورد
- ث - دستگاههای فرستنده از هر نوع و قطعات متعلق به آنها مگر با موافقت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در هر مورد
- ج - دستگاه مخصوص عکاسی و فیلمبرداری هوایی مگر با موافقت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
- چ - سامانه (سیستم) های استراق سمع، فرستندهها و ضبطکنندههای کوچک اعم از ریزدوربینها و ریزمیکروفونها با قابلیت جاسوسی و فرستندههای خاص و پوششی با سرعت بالا، انواع کالا یا سامانه (سیستم) های با قابلیت کنترل و شنود ارتباطات با سیم و بیسیم (مونیتورینگ) و سامانه (سیستم) های رمزکننده که در راستای اهداف جاسوسی کاربرد دارند مگر با موافقت وزارت اطلاعات در هر مورد
- تبصره 1- ورود کالاهای الکترونیکی و مخابراتی با کاربرد تجاری و مدل خاص که مورد سوءاستفاده جاسوسی قرار میگیرند و همچنین کالاها و مواد دارویی، غذایی، معدنی، سموم و مواد آلی که بهعنوان کالای دومنظوره مورد سوءاستفاده بیوتروریزم قرار میگیرند براساس اعلام وزارت اطلاعات حسب مورد ممنوع میگردد.
- تبصره 2- فهرست و مشخصات کالاهای موضوع این بند و تبصره (1) توسط وزارت اطلاعات تعیین و به گمرک ایران اعلام میگردد.
- ح - حاملین صوت و تصویر ضبط شده خلاف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- خ - کتاب، روزنامه، مجله، صور، علامت و هر نوع نوشته مخالف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- د- کالاهای دارای عبارت یا علامتی مخالف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور روی خود آنها یا روی لفاف آنها و یا در اسناد مربوط به آنها
- ذ- اسکناسهای خارجی از جریان قانونی خارج شده، اسکناس، تمبر و برچسب (باندربول) تقلبی و بلیط بخت آزمایی (لاتاری)

ر- کالاهای دارای نشانی یا نام یا علامت یا مشخصات دیگری بر روی خود کالا یا روی لفاق آنها به منظور فراهم کردن موجبات اغفال خریدار و مصرفکننده نسبت به سازنده یا محل ساخت یا خواص یا مشخصات اصلی آن کالا

تبصره - کالایی که با نظارت و تأیید گمرک موجبات اغفال در آنها محو گردد، از شمول بند فوق مستثنی است.

ز- کالاهای ممنوعالورود به موجب قوانین خاص

مبحث دوم - ممنوعیتها در ورود موقت و عبور داخلی

ماده 123- در ورود موقت و عبور داخلی، محدودیتهای ذیل قابل اعمال است:

الف - ورود موقت و عبور داخلی کالاهایی که به موجب قانون ممنوع گردیده است، امکانپذیر نیست.

ب - ورود موقت و عبور داخلی کالاهای موضوع بندهای (پ) تا (ج) ماده (122) این قانون منوط به موافقت وزارتخانههای مربوطه است.

پ - ورود موقت کالاهای موضوع بندهای (چ) و (ح) ماده (122) این قانون ممنوع است ولیکن عبور داخلی این کالاها منوط به موافقت وزارتخانههای مربوطه است.

ت - ورود موقت و عبور داخلی کالاهای مجاز مشروط، با موافقت گمرک ایران امکانپذیر است.

مبحث سوم - ممنوعیتها در عبور خارجی

ماده 124- فهرست کالاهای ممنوعه برای عبور خارجی و عمل انتقال (ترانشیپمنت) توسط شورای امنیت کشور تهیه میشود و به تصویب هیأت وزیران میرسد.

ماده 125- دولت میتواند با صدور تصویبنامه، عبور خارجی، ورود موقت، عمل انتقال یا کرانبری (کابوتاژ) هر کالایی را به اقتضای مصالح اقتصادی یا امنیت عمومی یا بهداشتی منع یا مقید به شرایطی کند.

مبحث چهارم - ممنوعیتها در صادرات

ماده 126- کالاهای زیر قابلیت صدور قطعی ندارد:

الف - کالاهای ممنوع‌الصدور براساس شرع مقدس اسلام و یا به موجب قانون

ب - اشیاء عتیقه یا میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

پ - اقلام دامی یا نباتی و گونه‌های جانوری برای حفظ ذخایر ژنتیک یا حفاظت محیط زیست طبق فهرست اعلامی ازسوی سازمان‌های مربوطه

ت - سایر کالاهای ممنوع‌الصدور به موجب قوانین خاص

ماده 127- ورود و ترخیص کالاها تحت هر يك از رویه‌های گمرکی که بنا به ملاحظات بهداشتی، قرنطینه‌ای، ایمنی و زیست محیطی و نظایر آن براساس قانون مستلزم اعلام‌نظر سازمان‌های مربوطه باشد، موکول به اخذ گواهی از این سازمان‌ها است.

بخش دهم - کارگزار گمرکی

ماده 128- کارگزار گمرکی در گمرک به شخصی اطلاق میشود که تشریفات گمرکی کالای متعلق به اشخاص دیگر را به وکالت از طرف آنان انجام دهد. حدود اختیارات وکیل باید به تفکیک در وکالت‌نامه رسمی که توسط موکل در فرم نمونه ارائه شده توسط گمرک ایران تنظیم میشود، مشخص گردد.

کارگزار گمرکی باید پروانه مخصوص از گمرک ایران تحصیل نماید که این پروانه برای ترخیص کالا از کلیه گمرک‌های کشور معتبر است.

تبصره - شرایط و دستورالعمل انتخاب، نحوه فعالیت و سایر امور مرتبط با این ماده در حدود مقررات این قانون در آیین‌نامه اجرائی تعیین میشود.

ماده 129- در مواردی که کارگزار گمرکی یا کارمند ترخیص مربوطه به هنگام انجام تشریفات گمرکی به عمد اظهارنامه‌ای خلاف واقع که متضمن زیان مالی دولت باشد تنظیم نماید، تخلف او به پیشنهاد گمرک ایران در کمیسیون رسیدگی به تخلفات که مرکب از اشخاص ذیل است، رسیدگی میشود:

الف - نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت

ب - نماینده اتحادیه کارگزاران گمرکی با معرفی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران (در صورت نبود اتحادیه، نماینده اتاق) و حسب مورد نماینده اتاق تعاون ایران در پرونده‌های مربوط به بخش تعاون

پ - نماینده گمرک ایران (سرپرست کمیسیون)

این کمیسیون با دعوت از کارگزار گمرکی مربوطه به موضوع رسیدگی می‌کند و در صورت اثبات عمدي بودن تخلف، پروانه کارگزار گمرکی یا کارت وی را متناسب با میزان و تعداد تخلف، تعلیق یا به‌طور دائم باطل و مراتب را به‌طور کتبی به وی و گمرکها اعلام می‌نماید. چنانچه کارگزار گمرکی یا کارمند ترخیص در ارتکاب عمل قاچاق گمرکی دخالت داشته باشد، علاوه بر اجرای مقررات بالا، مشمول مجازات مقرر در قوانین قاچاق می‌شود. اگر عمل خلاف وی مستلزم مجازات‌های دیگر باشد وفق مقررات مربوطه عمل می‌گردد.

کمیسیون و دبیرخانه آن در گمرک ایران تشکیل می‌شود.

تبصره 1- تعلیق یا ابطال پروانه مانع انجام تشریفات گمرکی اظهارنامه‌هایی که قبل از آن تسلیم شده نیست.

تبصره 2- هرگاه کارگزار گمرکی متخلف، از اشخاص حقوقی باشد مقررات این ماده، هم شامل شخص حقوقی مزبور و هم شامل کسانی که در آن شخصیت حقوقی حق امضاء دارند و اظهارنامه خلاف را امضاء کرده‌اند و یا در آن اقدام خلاف، مداخله داشته‌اند می‌شود و هرگاه کارگزار گمرکی مزبور از اشخاص حقیقی باشد در مدت ممنوعیت نمی‌تواند به عنوان شخصی که دارای امضاء در يك شخصیت حقوقی کارگزار گمرکی است در امور کارگزار گمرکی فعالیت نماید.

ماده 130- شرکتهای حمل و نقل که بهموجب سند حمل و در اجرای تعهدات خود وظایف ترخیص و تحویل کالا در مقصد به صاحب آن را نیز برعهده دارند برای انجام تشریفات ترخیص باید دارای پروانه کارگزار گمرکی باشند و در این موارد سند حمل به منزله وکالتنامه تلقی می‌گردد، مشروط بر اینکه در اساسنامه شرکت بهصراحت امکان این فعالیت منظور شده باشد.

تبصره - انجام تشریفات گمرکی کالای عبور داخلی بهصورت حمل یکسره، عبور خارجی و انتقالی توسط شرکتهای حمل و نقل مربوطه نیاز به

کارت کارگزار گمرکی ندارد. در اینگونه موارد بارنامه به منزله وکالتنامه تلقی میگردد.

ماده 131- شرکتهای حمل سریع (اکسپرس کریر) که مسئولیت حمل و تحویل کالا را برعهده دارند، میتوانند فقط با ارائه بارنامه و فاکتور به گمرک اظهار و کالا را با رعایت سایر مقررات، ترخیص و تحویل صاحبان آنها نمایند.

تبصره - فهرست و میزان کالاهای قابل ترخیص و نحوه و ضوابط فعالیت و مسئولیتهای شرکتهای مذکور در حدود مقررات این قانون در آییننامه اجرائی تعیین میگردد.

ماده 132- کارگزار گمرکی، شرکتهای حمل و نقل و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مسؤول اعمال کارکنان و نمایندگان معرفی شده خود به گمرک میباشند.

بخش یازدهم - بازبینی و اقدامات بعد از ترخیص

فصل اول - کلیات

ماده 133- گمرکها موظفند کلیه پتهها، اظهارنامهها و سایر اسناد گمرکی مربوط به ترخیص کالا را پس از امضاء پته یا پروانه، حداقل یکبار از نظر اجرای صحیح مقررات و اینکه وجوه گمرکی متعلقه بهطور صحیح و کامل طبق مقررات وصول شده است، قبل از شمول مرور زمان، مورد بازبینی قرار دهند.

ماده 134- گمرک ایران میتواند هر تعداد از اظهارنامههای گمرکها را که ضروری تشخیص دهد در مهلت قانونی بازبینی مجدد نماید.

تبصره - گمرکها موظفند براساس درخواست گمرک ایران قبل از انقضای ششماه مهلت قانونی، اظهارنامهها و اوراق مورد نظر را برای بازبینی مجدد ارسال نمایند.

ماده 135- هر گاه بعد از ترخیص کالا از گمرک معلوم گردد وجوهی که وصول آن برعهده گمرک است بیشتر یا کمتر از آنچه مقرر بوده دریافت گردیده یا اساساً دریافت نشده و یا اشتباهی دریافت گردیده است گمرک و صاحب کالا میتوانند ظرف ششماه از تاریخ امضاء پروانه یا پته گمرکی کالای مورد بحث، کسر دریافتی و یا اضافه پرداختی را از یکدیگر مطالبه و دریافت کنند. رد اضافه پرداختیها از محل درآمد جاری بهعمل میآید.

تبصره 1- کسر دریافتی کمتر از يك ميليون (1.000.000) ريال در مورد هر اظهارنامه قابل مطالبه نیست.

تبصره 2- چنانچه طبق قوانین خاص برای مطالبه وجوهی که وصول آن برعهده گمرک است مهلت مرور زمان قانونی دیگری تعیین شود مورد، مشمول مهلت‌های مربوطه میگردد.

تبصره 3- چنانچه پس از ترخیص کالا ظرف شش ماه از تاریخ امضاء پروانه یا پته گمرکی، حکم معافیت به گمرک تسلیم شود با رعایت مقررات، مبلغ پرداختی مربوطه قابل استرداد است.

ماده 136- طرف گمرک برای مطالبه کسر دریافتی و یا استرداد اضافه پرداختی، شخصی است که پروانه یا پته گمرکی بهنام او بهعنوان صاحب کالا صادر شده است.

فصل دوم - کسر دریافتی

ماده 137- گمرک مکلف است مابهالتفاوت و یا تمام وجوه کسر دریافتی را طی مطالبهنامه کتبی به صاحب کالا و در صورت عدم دسترسی، به وکیل یا نماینده صاحب کالا به نشانی مندرج در اظهارنامه ابلاغ و آن را از صاحب کالا مطالبه و دریافت نماید. ابلاغ مطالبهنامه به وکیل یا نماینده صاحب کالا ولو اینکه مورد وکالت یا نمایندگی محدود به ترخیص کالا باشد قاطع مرور زمان ششماهه است.

تبصره 1- روز امضاء پروانه یا پته و روز ابلاغ کسر دریافتی جزء مهلت ششماهه محسوب نمیشود.

تبصره 2- مطالبهنامه باید مربوط به يك پروانه یا پته و مبلغ و مستند قانونی آن مشخص باشد.

ماده 138- اشخاصی که کسر دریافتی از آنها مطالبه میشود هرگاه نسبت به مبلغ مورد مطالبه اعتراض داشته باشند میتوانند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ مطالبهنامه دلایل اعتراض خود را بهطور کتبی به گمرک اعلام دارند در اینصورت گمرک به اعتراضنامه رسیدگی میکند و در مواردی که اعتراض موجه شناخته شود از ادامه مطالبه خودداری مینماید وگرنه دلیل رد اعتراض را به مؤدی ابلاغ میکنند که در آن صورت چنانچه صاحب کالا به اعتراض خود باقی باشد میتواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ بدون تودیع سپرده، درخواست ارجاع پرونده به کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی را بنماید. ارجاع پرونده بعد از

مهلهای فوق حداکثر تا ششماه امکانپذیر است و مستلزم تأمین مبلغ مورد مطالبه می‌باشد.

ماده 139- در صورت عدم پرداخت و عدم اعتراض در مهلهای تعیین شده در ماده (144) این قانون و سایر مواردی که براساس این قانون مطالبه قطعی میشود، عملیات اجرائی وصول مطالبات شروع میگردد.

ماده 140- از تاریخ قطعی بودن مطالبه علاوه بر مابهالتفاوت، بهازاء هر ماه نسبت به مدت تأخیر معادل نیم درصد (5/0%) مبلغ کسر دریافتی جریمه دیرکرد احتساب و دریافت میشود.

فصل سوم - اضافه پرداختی

ماده 141- به درخواستهای رد اضافه پرداختی که بعد از خروج کالا از گمرک ادعاء میشود وقتی ترتیب اثر داده میشود که دارای شرایط زیر باشد:

الف - هر درخواست رد اضافه پرداختی باید فقط مربوط به يك پروانه یا پته گمرکی باشد و مبلغ و علت تقاضای استرداد در آن قید شود.

ب - ارائه اصل پروانه یا پته گمرکی برای رد اضافه پرداختی الزامی است، مگر اینکه ثابت شود که اصل سند از بین رفته است که در چنین موردی باید تقاضاکننده تعهدی بسپارد که در صورت کشف خلاف از عهده مسؤولیت آن برآید.

پ - ملاک تشخیص تاریخ تسلیم درخواست رد اضافه پرداختی، تاریخ ثبت آن در گمرک محل ترخیص و یا گمرک ایران است.

ت - روز صدور پروانه و روز ثبت تقاضای رد اضافه پرداختی در گمرک جزء مهلت ششماهه مزبور محسوب نمیشود.

ماده 142- مبلغ اضافه پرداختی باید به صاحب کالا یا وکیل قانونی او که حق دریافت وجه را دارد از زمان قطعیت، ظرف یک ماه مسترد شود. در صورت تأخیر پرداخت، گمرک از محل جریمه وصولی ماده (140) به ازاء هر ماه نیم درصد (5/0%) مبلغ اضافهپرداختی را بهعنوان جریمه به صاحب کالا پرداخت مینماید.

تبصره - گمرک موظف است پس از رد اضافه پرداختی، مراتب را با ذکر مبلغ در متن اصل پروانه یا پته گمرکی و اظهارنامه درج نماید مگر اینکه ثابت شود اصل سند از بین رفته که در چنین موردی باید

تقاضاکننده با ارائه تعهدنامه رسمی در صورت کشف خلاف، تمام مسؤولیتهای آن را برعهده گیرد.

فصل چهارم - حسابرسی بعد از ترخیص

ماده 143- گمرک ایران مکلف است به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی طرف سه سال از تاریخ صدور سندی که به موجب آن کالا از گمرک ترخیص شده، در صورت کشف اسناد خلاف واقع که مشمول قاچاق نشود درباره ترخیص کالایی که متضمن زیان مالی دولت است و یا امتیازات غیرموجهی برای صاحب کالا ایجاد نموده باشد به تأیید و تشخیص گمرک ایران جریمهای از سی درصد (30%) تا سه برابر ارزش کالای موضوع سند مذکور تعیین و دریافت نماید. دریافت این جریمه مانع از تعقیبی که حسب مورد طبق مواد مربوط به قانون مجازات اسلامی بهعمل میآید نیست.

تبصره 1- در مورد وجوهی که من غیرحق با تقلب و تزویر مسترد میگردد علاوه بر وصول اصل مبلغ استرداد جریمهای معادل صد درصد (100%) آن نیز دریافت میشود.

تبصره 2- صاحبان کالا، شرکتهای حمل و نقل و کارگزاران گمرکی و سایر اشخاص ذیربط مکلفند حسب مورد اسناد و مدارک موجود مورد درخواست گمرک در ارتباط با موضوع مورد رسیدگی را ارائه نمایند.

بخش دوازدهم - مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی

ماده 144- مرجع رسیدگی به اختلافات گمرکی در تشخیص تعرفه، ارزش کالا، جریمهها بهغیراز موارد قاچاق گمرکی، قوه قهریه (فورس ماژور) و مقررات گمرکی، کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی است. این کمیسیون مرکب از اشخاص ذیل است:

الف - چهار نفر عضو اصلی از کارمندان گمرک ایران

ب - دو نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت صنعت، معدن و تجارت

پ - یک نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت امور اقتصادی و دارایی

ت - یک نفر عضو اصلی بهعنوان نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

ث - یک نفر عضو اصلی بهعنوان نماینده اتاق تعاون

تبصره 1- اعضاء کمیسیون، از میان افراد مطلع به امور گمرکي توسط دستگاههاي مزبور انتخاب میشوند.

تبصره 2- اعضاء کمیسیون هم طراز مدیرکل تلقي میشوند و باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کاری مرتبط باشند و توسط رئیس گمرک ایران، وزراء مربوطه و رؤساء اتاقهاي مذکور انتخاب شوند.

تبصره 3- به همراه هريك از اعضاء اصلي يك نفر نیز به عنوان عضو علیالبدل معرفی میشود.

تبصره 4- رأی کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکي لازمالاجراء است مگر در مواردی که مبلغ مابهالتفاوت بین نظر گمرک و مورد قبول مؤدی و یا ارزش گمرکي کالایی که اختلاف درخصوص شرایط ورود و صدور آن است، بیش از پنجاه میلیون (50.000.000) ریال باشد که در اینصورت مؤدی میتواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی تقاضای ارجاع امر به کمیسیون تجدیدنظر را بنماید.

تبصره 5 - اختلافات اشخاص با گمرکها به درخواست مؤدی ابتدا در واحدهاي ستادی گمرک ایران مورد اظهارنظر قرار میگیرد و در صورتی که مؤدی به اعتراض خود باقی باشد پرونده از طرف رئیس کل گمرک ایران و یا شخصی که به حکم وی بهطور کتبی تعیین میگردد به کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکي احاله میشود. برای طرح اختلاف در کمیسیون مذکور صاحب کالا باید معادل نیمدرصد (5/0%) مبلغ مورد اختلاف را بهعنوان حق رسیدگی بهصورت سپرده پرداخت نماید.

در صورتی که رأی صادره بهوسیله کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکي در تأیید نظریه گمرک باشد مبلغ مذکور به درآمد قطعی منظور میگردد لکن در صورتی که رأی به نفع صاحب کالا باشد یا اینکه با درخواست صاحب کالا اختلاف به کمیسیون تجدیدنظر احاله شود و رأی کمیسیون فوق به نفع صاحب کالا باشد، مبلغ سپرده مسترد میگردد.

اختلافات مربوط به قاچاق گمرکي در مراجع صالحه رسیدگی میشود.

تبصره 6 - کمیسیون در مورد استعلام تعرفه و اظهارنظر در مورد طرحها و گزارشهایی که از طرف رئیس کل گمرک ارجاع میشود نظر مشورتی میدهد. در مواردی که در اجرای ماده (43) اینقانون تعیین تعرفه شود برایگمرک لازمالاجراء است.

تبصره 7- در مواردی که در حین رسیدگی به پروندهها، کمیسیون با

مواردی غیر از موضوع اختلاف مواجه گردد، مراتب به رئیس کل گمرک ایران منعکس میشود.

تبصره 8 - جلسات کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی حداقل با حضور شش نفر از اعضاء رسمیت مییابد و مصوبات آن با رأی اکثریت کل اعضاء (حداقل پنج نفر) معتبر است.

تبصره 9- دلایل، توجیهاات و مستندات رأی باید در متن آن تصریح گردیده و نظرات اقلیت در آن ذکر گردد.

ماده 145- از بین اعضاء اصلي کمیسیون رسیدگی به اختلافات يك نفر رئیس و يك نفر نایبرئیس در اولین جلسه کمیسیون با رأی مخفی انتخاب و با حکم رئیس کل گمرک منصوب میشوند.

ماده 146- کمیسیون تجدید نظر اختلافات گمرکی مرکب از اشخاص ذیل است:

الف - يك نفر از کارمندان وزارت امور اقتصادی و دارایی به انتخاب وزیر (رئیس)

ب - يك نفر از معاونین گمرک ایران به انتخاب رئیس کل گمرک ایران (نایبرئیس)

پ - يك نفر از کارمندان وزارت صنعت، معدن و تجارت به انتخاب وزیر

ت - يك نفر از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه

ث - يك نفر از اعضاء هیأت رئیسه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با معرفی رئیس اتاق یا يك نفر از اعضاء هیأت رئیسه اتاق تعاون به انتخاب رئیس اتاق در مورد پرونده تعاونیها

تبصره 1- به همراه هر يك از اعضاء اصلي يك نفر نیز به عنوان علیالبدل معرفی میشود. اعضاء کمیسیون باید حداقل دارای بیست سال سابقه کاری مرتبط باشند.

تبصره 2- برای طرح اختلاف در کمیسیون تجدیدنظر صاحب کالا باید معادل يك درصد (1%) مبلغ مورد اختلاف را به عنوان حق رسیدگی به صورت سپرده پرداخت نماید. در صورتی که رأی صادره به وسیله کمیسیون مذکور در تأیید نظریه گمرک باشد مبلغ مذکور به درآمد قطعی منظور میشود لکن در صورتی که رأی کمیسیون فوق به نفع صاحب کالا باشد مبلغ

سپرده مسترد میگردد.

تبصره 3- کسانی که به عنوان عضو کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی، در مورد پرونده‌های رأی داده باشند حق شرکت در کمیسیون تجدیدنظر و رأی دادن درباره همان پرونده را ندارند.

تبصره 4- آراء صادره به وسیله کمیسیون تجدیدنظر قطعی و لازمالاجراء است و فقط تا مدت سی روز از تاریخ ابلاغ رأی از نظر شکلی قابل شکایت در دیوان عدالت اداری میباشد.

ماده 147- اعضاء کمیسیونها به موجب احکام رسمی اداری برای مدت دو سال انتخاب میشوند و به جز در صورت بازنشستگی، استعفاء، حجر، محکومیت اداری یا کیفری، انتقال به سازمانهای دیگر و غیبت غیرموجه بیش از سه جلسه متوالی، در مدت مذکور قابل تغییر نمیشوند.

تبصره - عضویت در کمیسیونها فقط برای يك دوره دوساله دیگر قابل تمدید است.

ماده 148- در مواردی که تعداد پرونده‌های ارجاعی به کمیسیون ایجاب نماید، رئیس کل گمرک ایران میتواند از وزیران و مراجع مذکور در مواد (144) و (146) تقاضا نماید که اعضاء بیشتری را برای تشکیل کمیسیونهای جدید رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدیدنظر برای مدت معین معرفی نمایند. در این صورت سایر دستگاهها نیز مکلفند نسبت به معرفی اعضاء مورد درخواست با رعایت شرایط مقرر در این قانون اقدام نمایند.

ماده 149- آراء کمیسیونها در مورد پرونده‌های مشابه قابل تعمیم نیست ولی واحدهای ستادی گمرک ایران میتوانند به آخرین آراء قطعی کمیسیونها که آراء کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدیدنظر منطبق بر هم باشد در موارد مشابه و وحدت موضوع، مشروط بر آنکه اینگونه آراء مورد پذیرش صاحب کالا نیز قرارگیرد استناد نمایند.

بخش سیزدهم - سایر مقررات

ماده 150- هرگاه ضمن موافقتنامه‌های بازرگانی دولت با سایر کشورها برای کالای معینی حقوق ورودی به مأخذی غیر از آنچه که در جدول تعرفه مقرر است معین شود مادامی که موافقتنامه‌های مزبور به قوت خود باقی است حقوق ورودی آن کالا مطابق مأخذ تعیین شده در

موافقتنامهها و با رعایت شرایط مقرر در آنها دریافت میگردد مگر اینکه در جدول تعرفه، حقوق ورودی کمتری به آن تعلق گیرد یا بخشوده شود.

ماده 151- ترجیحات تعرفه‌ای یا تجاری درخصوص محصولات با مبدأ کشور ذینفع طرف قرارداد وقتی اعمال میشود که کالا بهطور مستقیم از آن کشور حمل شود.

تبصره - منظور از حمل مستقیم عبارت است از:

الف - محصولاتی که بدون عبور از سرزمین کشور دیگر حمل شود.

ب - محصولاتی که از کشورهای دیگر عبور خارجی شود، مشروط بر اینکه این عبور خارجی بهدلایلی از قبیل شرایط جغرافیایی یا سایر الزامات حمل و نقل قابل توجیه باشد و کالا زیر نظر کشورهای عبوری و بدون انجام هیچگونه عملیاتی عبور نماید.

ماده 152- در تمام موارد مربوط به این قانون اقامتگاه صاحب کالا یا نماینده قانونی او همان است که در اظهارنامه گمرکی یا تقاضانامه قید شده است. در صورتی که تغییری در محل اقامت داده شود باید فوری محل جدید را با مشخصات کامل اطلاع دهد و تا زمانی که به این ترتیب اطلاع نداده‌اند کلیه اخطاریهها و دعوتنامهها و احکام کمیسیونها و اجرائیههای مربوطه به همان محل تعیین شده در اظهارنامه یا برگ تقاضا ابلاغ میشود. در صورتی که آدرس ارائه شده غیرواقعی باشد و مؤدی در آن محل شناخته نشود گزارش کتبی مأمور ابلاغ در ذیل ابلاغیه به منزله ابلاغ قانونی تلقی میگردد.

تبصره - سایر تشریفات ابلاغ مندرج در این ماده تابع مقررات ابلاغ قانونی آیین دادرسی مدنی است.

ماده 153- صدور المثنی، رونوشت یا تصویر گواهی شده از اسناد وصول و ترخیص بهطور مطلق ممنوع است لکن صاحب سند میتواند از گمرک درخواست کند، گواهینامه حاکی از مدلول سند به او تسلیم شود.

ماده 154- مراجع تحویلگیرنده دولتی کالا میتوانند امور تحویل و تحول کالا از قبیل باربری و انبارداری و یا اماکن غیرگمرکی خود را با رعایت مقررات این قانون برای ایجاد انبارهای اختصاصی یا سردخانههای عمومی به بخش غیردولتی مطابق فهرست تأیید صلاحیت شده از سوی گمرک ایران واگذار نمایند. تحویلگیرنده مکلف است براساس

وظایف و مسؤولیتهای مذکور در این قانون عمل نماید. محول نمودن وظایف انبارداری و واگذاری اماکنی برای نگهداری کالای گمرک نشده موکول به هماهنگی قبلی با گمرک ایران است.

ماده 155- در مواردی که دولت جمهوری اسلامی ایران طبق قانون، عضویت در کنوانسیونها و قراردادهای بین‌المللی مربوط به گمرک را پذیرفته و لازم‌الاجراء شناخته است، روشها و دستورالعملهای اجرائی این قراردادها از طرف گمرک ایران تهیه میشود و به تصویب هیأت وزیران میرسد.

ماده 156- جریمهها و سایر حدنصابهای ریالی تعیین شده در این قانون هر سه سال یکبار براساس شاخص قیمتها که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام میشود به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران تغییر میابد.

ماده 157- اشخاصی که کالایی اعم از داخلی و خارجی را از آبهای سرزمینی مرزی گرفته و یا بیرون بیاورند باید آن را به نزدیکترین گمرک تحویل نمایند و گمرک مکلف است فوراً صورتمجلس حاکی از مشخصات و خصوصیات کالا را تنظیم و به امضاء یا بنده برساند.

گمرک مکلف است پس از ثبت در دفتر انبار و صدور قبض انبار بلافاصله مراتب را در يك روزنامه کثیرالانتشار اعلام و تصریح نماید که اگر کسی خود را مالک کالای مزبور میدانند میتوانند از تاریخ انتشار آگهی تا مدت يك سال با ارائه اسناد به گمرک برای پرداخت حقوق ورودی کالای خارجی و ترخیص کالا و پرداخت هزینه‌های بیرون آوردن از آب و نظایر آن مراجعه نماید.

در صورتیکه تا پایان مدت مزبور کسی به گمرک مراجعه ننماید کالای مزبور به عنوان مجهول‌المالک تلقی میشود و پس از فروش توسط نهاد مأذون از سوی ولیفقیه هزینه‌های مربوطه از محل حاصل فروش قابل پرداخت است.

تبصره 1- درمورد شناورهای غرق شده یا صدمه دیده و بقایای آنها که توسط سازمان بنادر و دریانوردی، نقل و انتقال مییابد با رعایت ماده (37) قانون دریایی ایران مصوب 29/6/1343 اقدام میشود.

تبصره 2- کالاهای سریع‌الفساد و کالاهایی که نگهداری آنها ایجاد هزینه اضافی یا خطر نماید، طبق مقررات مربوط، به فروش میرسد و وجوه حاصل از فروش آن تا تعیین تکلیف نهائی به عنوان سپرده

نگهداري ميشود.

ماده 158- بهاستثناء موارد مصرحه در اين قانون نحوه ورود و صدور کالا، تحويل و تحول، نگهداري، محدوديتها و ممنوعيتها در مناطق آزاد و مناطق ويژه اقتصادي، حسب مورد تابع قوانين مربوطه است.

ماده 159- مبادله کالا در تجارت مرزي از قبيل مرزنشيني، پيلهوري، بازارچههاي مرزي با رعايت قوانين مربوطه، از نظر كنترلها و تشريفات گمركي تابع مقررات اين قانون است.

ماده 160- دو درصد (2%) از حقوق ورودي در حساب مخصوصي نزد خزانه به نام گمرک جمهوري اسلامي ايران و اريز ميشود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصي که در قوانين بودجه سنواتي منظور ميگردد در اختيار سازمان مزبور قرار ميگيرد. گمرک جمهوري اسلامي ايران هفتاد درصد (70%) اعتبار موضوع اين ماده را براي تجهيز گمرکها و ابنیه و ساختمانهاي گمرک و خانههاي سازماني با اولويت گمرکهاي مرزي هزينه مينمايد و عملکرد اين ماده را هر ششماه يکبار به کميسيون اقتصادي مجلس شوراي اسلامي گزارش مينمايد.

تبصره 1- بودجه گمرک جمهوري اسلامي ايران اعم از هزينههاي، تملك داراييهاي سرمايهي و اعتبارات موضوع اين ماده به صورت متمرکز در ردیف جداگانهاي در لوايح بودجه سنواتي منظور ميشود.

تبصره 2- مصرف سيدرصد (30%) اعتبار موضوع اين ماده از شمول قانون محاسبات عمومي و ساير مقررات عمومي دولت مستثني است و تابع «قانون نحوه هزينهکردن اعتباراتي که به موجب قانون از رعايت قانون محاسبات عمومي و ساير مقررات عمومي دولت مستثني هستند مصوب 6/11/1364»، ميباشد.

تبصره 3- هزينهکرد اعتبارات موضوع اين ماده در چهارچوب قوانين مربوطه به موجب دستورالعملي است که توسط وزير امور اقتصادي و دارايي ابلاغ ميگردد.

ماده 161- گمرک موظف است بيست درصد (20%) از منابع موضوع ماده (160) اين قانون را به منظور تشويق، ترغيب، پاداش و هزينههاي رفاهي و درمانی و کمک هزينه مسکن کارکنان گمرک و کارکنان ساير دستگاههاي اجرائي که در مکانهاي تحت مديريت و نظارت گمرک موضوع ماده (12) اين قانون خدمت ارائه مينمايند، متناسب با نقش آنها پرداخت نمايد. پرداخت پاداش براي کارکنان مستقر در گمرکهاي مرزي

زميني و دريايي، گمرک فرودگاهها و ستادهای گمرک در مراکز استانها به ترتيب با ضريب 3، 2 و 5/1 است.

ماده 162- گمرک موظف است ده درصد (10%) از منابع موضوع ماده (160) اين قانون را به منظور آموزش، پژوهش و بالابردن سطح آگاهی، مهارت و معلومات کارکنان گمرک و ساير اموري که موجب افزايش بهره‌وري کارکنان گمرک و وصول حقوق دولت ميشود، هزینه نمايد.

ماده 163- به منظور پيش‌آگاهی، پيشگيري، آمادگي مقابله و امدادرسانی در حوادث و سوانح، معادل نيم درصد (5/0%) از کل حقوق گمرکي و سود بازرگاني که به کالاهای وارده به کشور تعلق ميگيرد، از واردکنندگان اخذ و به خزانه‌داري کل کشور واريز و معادل آن در بودجه سالانه به حساب جمعيت هلال احمر منظور ميشود تا در راستاي مأموريتهاي قانوني هزینه گردد.

ماده 164- آييننامه اجرائي موارد تصريح نشده در اين قانون طرف شش ماه پس از تاريخ لازم‌الاجراء شدن توسط وزارت امور اقتصادي و دارايي تهيه ميشود و به تصويب هيأت وزيران ميرسد.

ماده 165- از زمان لازم‌الاجراء شدن اين قانون، قوانين و مقررات ذيل لغو ميگردد:

الف - قانون امور گمرکي مصوب 30/3/1350 و اصلاحات و الحاقات بعدي آن

ب - آييننامه اجرائي قانون امور گمرکي مصوب 20/1/1351 و اصلاحات و الحاقات بعدي آن

پ - لايحه قانوني راجع به محمولات سياسي و لوازم شخصي متعلق به نمايندگان سياسي ايراني و خارجي مصوب 28/3/1359

ت - بندهای (1)، (2) و (3) ماده (2) و مواد (12)، (14) و (17) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب 4/7/1372

ث - ماده واحده قانون يکسان سازي تشريفات ورود و خروج کالا و خدمات از کشور مصوب 17/12/1382

ج - ماده (41) قانون ماليات بر ارزش افزوده به استثنای تبصره‌های (1) و (3) آن مصوب 17/2/1387

چ - ماده (4) قانون گذرنامه مصوب 10/12/1351

قانون فوق مشتمل بر یکصد و شصت و پنج ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و دوم آبان ماه یکهزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ 2/9/1390 به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی